

Linjiila Iisaa Ngedu Yuhanna

No Konngol Laamdo laatorii neddo

¹ E puddoode biyeteedo Konngol ana woodi. Biyeteedo Konngol oo ana wondi e Laamdo, o Laamdo. ² Omo wondi e Laamdo gila puddoode. ³ E makko Laamdo tagiri huunde fuu. Fay huunde e ko woodi koo, tagaaka so wanaa e makko. ⁴ E makko nguurdam woni, dam nguurdam laatani yimbe fooyre. ⁵ Fooyre ndee ana yaayna ley nimre. Nimre ndee waawaa jifude nde.

⁶ Wadiino e wakkati, Laamdo nelii neddo biyeteedo Yaayaa. ⁷ O seedee gardo haalde haala ndeen fooyre oo, yalla yimbe fuu ana ngoondinira saabe haala makko kaa. ⁸ Wanaa kanko woni fooyre ndee, kaa o seedee gardo haalde haala mayre oo. ⁹ Kayre woni fooyre goongaraare warnde ley aduna faa yaaynana yimbe fuu.

¹⁰ Biyeteedo Konngol oo ana ley aduna, kanko woni tagudo aduna oo, kaa aduna oo annditaali mo. ¹¹ Mo warii e lejol makko, kaa lejol makko jabbaki mo. ¹² Kaa jabbiiibe mo so ngoondini mo bee, o hokkii dum'en baawde laataade biibe Laamdo. ¹³ Been yo rimraabe ko wanaa muuyo terde, ko wanaa muuyo gorko, kambe be rimraabe iwruude to Laamdo.

¹⁴ Konngol ngol laatii neddo. Oon hodidi e meeden, o keewdo hinnee e goonga. Min njii

teddeengal makko, teddeengal hono ngal Bajjo heɓata e baam mum.

¹⁵ Yaayaa seettanike mo, eewnii, wii:

—Kanko woni mo kaalannoo-mi on haala mum oo, mbii-mi: «Caggal am ardiido kam waran, sabi omo woodi gila mi tagaaka.»

¹⁶ No hinnee makko foti heewde, en fuu en keɓii, hinnee dow hinnee. ¹⁷ Saabe Muusaa keɓir-den Sariya, kaa hinnee e goonga saabe Iisaa Almasiihu heɓiraa. ¹⁸ Fay gooto yiyaali Laamdo abada. Jonnoo, Biddo bajjo gondudo e Baabiraado oo, kaɗum humpiti en mo.

No Yaayaa waajorii

¹⁹ Yahuudiyankooɓe Urusaliima neli Lewinkooɓe* e yottinooɓe sadaka to Yaayaa lamndoo kaɗum woni homo. ²⁰ O jaabii ɓe ko selli:

—Miin, mi wanaa Almasiihu.

²¹ Be lamndii mo, ɓe mbii:

—Aan, a homo? A annabi Iliyaasa naa?

O wii:

—Mi wanaa.

Be mbii:

—A Annabaajo oo naa?

O jaabii:

—Mi wanaa!

²² Be mbii mo:

—A homo ndennoo? Haalan min ko min kaaltanoya neluɓe min ɓee. Ko njogori-daa hoore maa?

²³ O jaabii, o wii:

* **1:19** Yimɓe leɗol Lewi ngonnoo humaniibe golle dewal Laamdo gila e jamaanu Muusaa.

—Miin woni «ooynotoодо ley ladde jeereende so ana wiya: moyyintinee laawol Joomiraado»,† hono no annabi Esaaya wiiri nii.

²⁴ Nelaabe bee to Farisa'en iwri. ²⁵ Be lamndii mo:

—Ko saabii so ada loota yimbe lootogal batisima, tawi a wanaa Almasihu a wanaa Iliyaasa a wanaa Annabaajo oo?

²⁶ Yaayaa jaabii be, wii:

—Miin, mido batisira ndiyam, kaa won dariido hakkunde mon mo on anndaa. ²⁷ Kanko, o waran caggal am. Miin, mi fotaa fay e humtude boggi pade makko.

²⁸ Dum wadii Baytaniya ootoo bannge maayo Urdun, do Yaayaa batisannoo doo.

²⁹ Janngo mum, Yaayaa yii Iisaa ana wara e mum, wii:

—Annii, njawdiri Laamdo ndoondotoondi luutti aduna. ³⁰ Dum woni ko mbiinoo-mi e makko: «Neddo waran caggal am, ardiido kam, sabi omo woodi gila mi tagaaka.» ³¹ Miin, mi anndaano mo, kaa mi warii mido batisira ndiyam yalla omo bannkana Israa'iilankoo be.

³² Yaayaa seettii, wii:

—Mi yii Ruuhu hono wuugaandu ana jippoo iwde dow kammu faa hodi dow makko. ³³ Miin, mi anndaano mo. Kaa neldo kam mi batisira ndiyam oo, kaɗum wii kam: «Oon mo njiyataa Ruuhu ana jippoo dow mum oo, kaɗum woni batisiroowo Ruuhu Ceniido.» ³⁴ Miin, mi yii, mi seettike kanko woni Bii Laamdo.

No Iisaa suborii taalibaabe mum aranndeebe

† 1:23 Esaaya 40.3

³⁵ Janngo mum kasen Yaayaa ana dardii e taalibaaḅe mum ḁifon. ³⁶ O yii Iisaa ana bettoo, o wii:
—Anni, njawdiri Laamḁo!

³⁷ Taalibaaḅe ḁifon ḅee nani ko o haali koo, njokkitii Iisaa. ³⁸ Iisaa yeecitii, yii eḅe njokki e mum, wii ḅe:

—Kodum tewtaton?

Ḃe njaabii, ḅe mbii:

—*Rabbii* (ḁum woni «Moobbo»), hoto njoodoto-ḁaa?

³⁹ O wii ḅe:

—Ngaree yeewee!

Nḁen ḅe ngari, ḅe njii ḁo o joodotoo ḁoo. Ḃe ngondi e makko oon jalooma. Dum wadii wakkati kiikiide.

⁴⁰ Andire mijii Simon Piyeer oo yo gooto e ḁifon nanḅe haala Yaayaa so njokkitii Iisaa ḅee.

⁴¹ Mawniiko Simon o adii fuu hawrude, o wii ḁum:

—Min njii Almasiihu.

(Dum woni Cuḅaaḁo.)

⁴² O nabi ḁum to Iisaa. Iisaa yeewi Simon, wii ḁum:

—Aan, Simon ḅii Yuhanna mbiyete-ḁaa, caggal jooni a innditirte Kefas.

(Kefas e Piyeer fuu gootum. Maanaa majjum yo haayre.)

⁴³ Janngo mum, Iisaa anniyii yaade Galili. O hawri e Filipa, o wii ḁum:

—Jokkam!

⁴⁴ Filipa ana jeyaa Baytisayda, ngalluure nde Andire e Piyeer fuu njeyaa e mum ndee. ⁴⁵ Filipa hawri e Natanayel, wii ḁum:

—Min tawii mo haala mum winndaa ley Tawreeta Muusaa e ley dewte annabaaɓe oo. O Iisaa Nasaraatunke ɓii Yuusufu oo.

⁴⁶ Natanayel wii mo:

—Ko moyyi ana waawi iwruɗe Nasaraatu naa? Filipa jaabii mo:

—War yeew!

⁴⁷ Iisaa yii Natanayel ana feewi ɗum, wii:

—Oo yo Israa'iilanke jaati, kutee fuu walaa e makko.

⁴⁸ Natanayel wii mo:

—Hoto anndu-ɗaa kam?

Iisaa jaabii mo, wii:

—Mi yii ma ley ibbi gila Filipa noddaali ma.

⁴⁹ Natanayel jaabii, wii:

—Moobbo, a Bii Laamɗo, a kaananke Israa'iila.

⁵⁰ Iisaa jaabii mo, wii:

—Saabe mi wii mi yii ma ley ibbi koo tan ngoondɗinir-ɗaa naa? A yiyan ko ɓuri ɗum haaynaade.

⁵¹ Nden o wii Natanayel:

—Miɗo haalana on goonga: on njiyan kammu ana udditoo, on njiyan malaa'ika'en Laamɗo ana ɗabba ana njippoo dow Bii Nedɗo.

2

No Iisaa waɗiri haaynde ley kuurtungu

¹ Balɗe ɗiɗi caggal mum, kuurtungu waɗi ley ngalluure wiyeteende Kaana ley leydi Galili. Inna Iisaa ana tawanoo ton. ² Iisaa e taalibaaɓe mum duu noddaama ngara kawra e kuurtungu oo. ³ Nde peguujam maɓɓe timmunoo ndee, inna Iisaa wii:

—Be ngalaa peguujam.

⁴ Iisaa jaabii mo, wii:

—Tama aan haalanta kam ko kaan-mi wadude? Wakkati am yonaali tafon.

⁵ Inniiko wii gollooɓe ɓee:

—Ko o yamiri on fuu, ngadon.

⁶ Kaaye jeegom, asiide faa laatii hono pakaaje mawde do Yahuudiyankoobe lootete faa laɓɓinee banngal diina, ana ngonnoo ton. Honde fuu ana naanna bulki sappo ndiyam. ⁷ Iisaa wii ɓe:

—Kebbinee pakaaje dee ndiyam.

Be kebbini de faa de keewi. ⁸ O wii ɓe:

—Jooni kaa, jedde naɓanee hooreejo kuurtungu oo.

Be naɓi. ⁹ Nde hooreejo oo meedunoo ndiyam mbaylitaadam peguujam dam ndee, annditaali to dam ittaa. Kaa gollooɓe jeduɓe ndiyam dam ɓee ana anndi. O noddi jommbaajo gorko oo, ¹⁰ o wii dum:

—Yimɓe fuu peguujam mbeldam mboowi adoraade. Nde yimɓe cigirii, nden dam welaa dam yaretee. Kaa aan, ada resi mbeldam dam faa jooni.

¹¹ Nii Iisaa golliri haaynde mum aranndeere ley ngalluure Kaana ley leydi Galili. O ɓanngini baawde makko, taalibaaɓe makko ɓee ngoondini mo. ¹² Caggal dum, o iwi Kaana, o yehi ngalluure wiyeteende Kafarnahum, kanko e inniiko e mijiraaɓe makko e taalibaaɓe makko. Be paɓɓi ton balde seeda.

No Iisaa ribbiri jaagotooɓe ley Suudu Dewal Mawndu

¹³ Nde iidi Yahuudiyankoobe biyeteedo Paska oo ɓadinoo ndee, Iisaa ɓabbiti Urusaliima. ¹⁴ O tawi

ley daalaare Suudu Dewal Mawndu nduu julaabe ga'i e baali e soottoobe buugaaji, kajum e weccoobe kaalisi ana njoodii. ¹⁵ O nanngi boggi, o sowi, o ribbi be fuu be njalta Suudu Dewal Mawndu nduu, kambe e ga'i maβbe e baali maβbe. O sankiti kaalisi weccoobe, o hippi taabe maβbe. ¹⁶ O wii soottoobe buugaaji bee:

—Ittee dum doo, pati ngadee suudu Baabiraado am nduu soottirdu.

¹⁷ Taalibaaβe makko βee miccitii ko Binndi d̄ii mbii koo:

«Jilli suudu maa laatanike kam sugulla.»*

¹⁸ Nden hooreeβe Yahuudiyankooβe mbii mo:

—Haaynde honde kollataa min ada foti wadude ko ngad-ɗaa koo?

¹⁹ Iisaa jaabii βe, wii:

—Ngurjinee Suudu Dewal nduu. So on ngurjini ndu, on njiyan mido mahitoo ndu ley balde tati.

²⁰ Be njaabii mo:

—Nduu suudu mahiraama duubi capande nay e jeegom. Dee aan, a mahitoto ndu ley balde tati naa?

²¹ Kaa Iisaa hoore mum wappiri suudu nduu.

²² Nde Iisaa wuurtunoo ndee, taalibaaβe mum βee miccitii o haaliino dum. Be ngoondini ko Binndi d̄ii mbii koo e konngol o haalnoo ngol.

²³ Nde Iisaa faββoynoo Urusaliima iidi Paska ndee, heewβe ngoondini mo saabe njii kaayde de o wadi dee. ²⁴ Kaa Iisaa hoolaaki βe faa hokkita βe hoore mum, sabi omo anndi βe fuu. ²⁵ O hasindinaa fay gooto seettanoo mo ko woni e yimβe, nde wonnoo omo humpitii ko woni e βii-aadama.

* **2:17** Jabuura 69.10

3

No Iisaa haaldiri e Nikodemus

¹ Won gorko Farisanke biyeteedo Nikodemus, gooto e hooreeɓe Yahuudiyankooɓe. ² Oon gorko yehi to Iisaa jemma, wii d̄um:

—Moobbo, miden anndi a jannginoowo iwruɗo to Laamɗo, sabi fay gooto waawaa wadude hono kaayɗe de ngadataa dee so Laamɗo wondaa e mum.

³ Iisaa jaabii mo, wii:

—Midó haalane goonga: fay gooto waawaa yi-ide Laamu Laamɗo tawee rimtaaka kasen.

⁴ Nikodemus wii mo:

—Hono mawɗo waawiri rirtireede? Omo waawi naattude e reedu inniiko, o rimtee kasen naa?

⁵ Iisaa jaabii:

—Midó haalane goonga: so wanaa neddo rirtiree ndiyam e Ruuhu so heɓa naatude e Laamu Laamɗo. ⁶ Ko ɓii-aadama rimata koo yo ɓii-aadama. Ko Ruuhu oo rimata koo yo ruuhu.

⁷ Pati d̄um haayne saabe mi wii ma kinaa ndimtedon kasen. ⁸ Henndu ana wibba d̄o muuyiri fuu. Ada nana dillere mayru, kaa a anndaa to ndu iwri, a anndaa to ndu yahata. Hono non oon dimraaɗo Ruuhu oo worri.

⁹ Nikodemus wii mo:

—Hono hen d̄um laatortoo?

¹⁰ Iisaa jaabii mo:

—Aan, jannginoowo ley Israa'iila oo fuu, a anndaa d̄um naa? ¹¹ Midó haalane goonga: minen, ko min anndi min kaalata, ko min njii min ceettotoo, kaa onon, on njaɓataa seedaaku amen.

¹² On ngoondinaali nde kaalan-mi on haala kulle

leydi ndee. Hono ngoondinirton so mi haalanii on haala kulle dow kammu? ¹³Fay gooto ṅabbaali dow kammu, so wanaa oon iwrudo dow kammu oo, dum woni Bii Neddo. ¹⁴Hono no Muusaa toown-iri mboddi jakawalle ley ladde jeereende nii, so wanaa Bii Neddo oo duu toowniree hono non, ¹⁵yalla goondindo mo fuu ana heḅa nguurndam nduumiidam.

¹⁶Sabi Laamdo ḅamii ana yida aduna oo faa hokkitiri Biyum bajjo, yalla goondindo Bajjo oo fuu ana waasa naatude yiite, heḅa nguurndam nduumiidam.

¹⁷Laamdo neliraali Biyum oo e aduna faa Biyum oo saroo aduna oo. Ko mo neliraa dee, faa aduna oo hisira saabe makko. ¹⁸Goondindo mo fuu sarataake. Mo goondinaali fuu tilike sareede, sabi goondinaali Bii Laamdo bajjo oo.

¹⁹Sariya oo annii: fooyre warii e aduna, kaa yimḅe, nimre cuḅii dow fooyre saabe golleeji mum'en bonḁi. ²⁰Bondo tagu yidaa fooyre, warataa e mayre, hulde pati golleeji mum bonḁi ḅanngu. ²¹Kaa goongirante waran e fooyre yalla golleeji ḁi wadiri saabe Laamdo ḁii ana ḅangga.

No Yaayaa seettorii kabaaru Iisaa

²²Caggal mum, Iisaa yaadi e taalibaaḅe mum leydi Yahuudiya. O faḅḅidi e maḅḅe ton, omo loota yimḅe lootogal batisima. ²³Yaayaa duu ana batisa to Aynon too banng Salim, sabi cewle ana keewi ton. Yimḅe ana ngara ana mbatisee. ²⁴Tawi Yaayaa nannganooka tafon.

²⁵ Taalibaaḅe Yaayaa ḅee njeddondiri e Yahu-udiyanke haala laaḅal. ²⁶ Be njehi to Yaayaa, ḅe mbii ḅum:

—Moobbo, gorko gondunoodo e maa ootoo bange maayo Urdun mo ceettani-ḅaa oo, kanko duu omo batisa, yimḅe fuu ana njaha to makko.

²⁷ Yaayaa jaabii ḅe, wii:

—Neddo waawaa hebude fay huunde so wanaa ko Laamdo hokki ḅum. ²⁸ Onon e ko'e mon, on seedee'en am mi wii mi wanaa Almasiihu, kaa mido adii mo neleede. ²⁹ Gaddanaado jommbaajo debbo, kaḅum woni jommbaajo gorko. Damm-bidiido gorko oo ana darii, ana hettindii. So o nanii daande jommbaajo gorko oo, o seyoto sanne. Nii seyo am ngoo hiḅḅiri. ³⁰ So wanaa kanko o toowa, so miin mi leyḅa.

³¹ Oon iwruḅo dow, kaḅum tiimti yimḅe fuu. Iwḅo e leydi yo leydinke. Haalaaji mum duu yo haalaaji leydinkooji. Oon iwruḅo dow kammu, kaḅum tiimti yimḅe fuu. ³² Ko o yii e ko o nani o seettotoo, kaa fay gooto jaḅataa seedaaku makko. ³³ Oon jaḅuḅo seedaaku makko, sellinii Laamdo yo goongirante. ³⁴ Oon mo Laamdo neli, ko Laamdo haali haaltata, sabi Laamdo hokkii mo Ruuhu mo walaa do haadi. ³⁵ Baabiraado oo ana yidi Biddo oo faa wadi huunde fuu e junngo makko. ³⁶ Goondindo Biddo oo, hebii nguurndam ndu-umiidam. Mo goondinaali Biddo oo, hebataa ḅam, tikkere Laamdo duu ana woodani ḅum.

4

No Iisaa haaldiri e Samariyanke debbo

¹ Farisa'en nanii wiyaama Iisaa ana loota lootalgal batisima ana heba taalibaaɓe faa ɓuri Yaayaa. ² Tawi Iisaa e hoore mum kaa batisaali fay gooto. Taalibaaɓe makko ɓee tan mbatisannoo. ³ Nde Iisaa nannoo ko haalanoo e mum koo ndee, iwi leydi Yahuudiya, wirfitii leydi Galili, ⁴ kinaa o seeka leydi Samariya. ⁵ O wari e ngalluure Samariya wiyeteende Sikar banngede ngesa nga Yaakuuba hokkunoo ɓiyum Yuusufu ngaa. ⁶ Don ɓunndu Yaakuuba nduu woni. Iisaa joodii daande ɓunndu nduu faa ɲoottinoo. Dum forrii e wakkati hakkunde naange. ⁷ Samariyanke debbo wari yoogude. Iisaa wii mo:

—Hokkam ndiyam, mi yara no!

⁸ Tawi taalibaaɓe makko ɓee njehii to ngeenndi too soodoyde ɲaamdu. ⁹ Debbo oo wii Iisaa:

—Haa! Hono aan, Yahuudiyanke, ɲaagorto-ɗaa kam miin, Samariyanke, ndiyam njaraa?

(Sabi Yahuudiyankooɓe e Samariyankooɓe yo harmondirɓe.)

¹⁰ Iisaa jaabii mo:

—Sinndo aɗa anndunoo no dokke Laamɗo poti e oon biido ma ndokkaa ɗum ndiyam yara oo, a ɲaagotono mo, o hokke ndiyam nguurndam njaraa.

¹¹ Debbo oo wii mo:

—Gido, a walaa cafirgal. Bunndu nduu ana luggidi. Hoto kebataa ɗam ndiyam nguurndam?

¹² Aan, aɗa ɓuri njaatigi amen Yaakuuba dokkudo min ɓunndu nduu oo teddude naa? Kanko e ɓiɓɓe makko e daabaaji makko fuu, ɓe njarii e mayru.

¹³ Iisaa jaabii mo:

—Neddo fuu jardo dam ndiyam domdan kasen,
 14 kaa jardo ndiyam dam ndokkan-mi dum dam fuu, domdataa abada. Sabi ndiyam ndokkan-mi dum dam laatanto dum ndiyam iloojam nguurnoojam dum nguurndam nduumiidam.

15 Debbo oo wii:

—Gido, hokkam dam ndiyam pati mi domda kasen, sako mi warta yoogude doo kasen.

16 Iisaa wii mo:

—Yaa noddoy jom suudu maa, ngardon!

17 Debbo oo jaabii mo:

—Mi walaa jom suudu.

Iisaa wii mo:

—A haalii goonga ko mbii-daa a walaa jom suudu koo. 18 A bamanooma worbe njoyon. Gorko ngondu-daa jooni oo duu, wanaa jom suudu maa. A haalii goonga.

19 Debbo oo wii mo:

—Moobbo, laabanii kam a annabaajo.
 20 Njaatiraaɓe amen ndewii Laamdo e ndee waamnde haayre, kaa onon Yahuudiyankooɓe, odon mbiya to Urusaliima too Laamdo haani reweede.

21 Iisaa wii mo:

—Banndam debbo, jaɓu ko kaalanan-maa-mi koo: wakkati waran, mo ndewaton Baabiraado tawee wanaa e ndee waamnde haayre, wanaa e Urusaliima. 22 Onon Samariyankooɓe, odon ndewa ko on anndaa, kaa minen Yahuudiyankooɓe, ko min anndi min ndewata, sabi kisindam to Yahuudiyankooɓe iwra.
 23 Wakkati ana wara, mo yottike jaati, nde rewirooɓe Laamdo goonga ɓee ndewirta dum Ruuhu e goonga. Hono ɓee rewooɓe Baabiraado

ndaarti. ²⁴ Laamdo yo Ruuhu. Rewooɓe mo ɓee kinaa ndewira mo ruuhu e goonga.

²⁵ Debbo oo wii:

—Mido anndi Cuɓaado biyeteedo Almasiihu oo yo garoowo. Nde o warii, o humpitan min kulle fuu.

²⁶ Iisaa wii mo:

—Miin kaaldoowo e maa oo woni kanko.

No Samariyankooɓe heewɓe ngoonɗiniri Iisaa

²⁷ E dow dum taalibaaɓe makko ɓee njottii. Ko Iisaa haaldata e debbo oo koo haaynii ɓe, kaa fay gooto e maɓɓe wiyaali dum: «Ko ndaartataa? Ko kaaldataa e makko?» ²⁸ Nden debbo oo yoppi mbulku mum ton, wirfitii ngeenndi haalanoyi yimɓe, wii:

²⁹ —Ngaree yeewee gorko kaaltando kam ko ngannoo-mi fuu annii, yalla wanaa kanko woni Almasiihu?

³⁰ Be njehi yeewoyde mo.

³¹ Oon wakkati, taalibaaɓe ɓee ndaardi mo, ana mbiya:

—Moobbo, tiinna jaamu!

³² O jaabii ɓe:

—Mido jogii ko mi jaama ko on anndaa.

³³ Taalibaaɓe ɓee ana lamndondira:

—Dum nee, won gaddando mo ko jaameteen naa?

³⁴ Iisaa wii ɓe:

—Naamdu am yo wadude sago neldo kam oo e timminde golle makko. ³⁵ Onon, oɗon mbiya: «Faa hannde lebbi nay so kettal wara.» Kaa miin, mido wiya on: tippee gite mon, yeewee gese dee fuu ɓenndii, de njonii hettede. ³⁶ Kettudo heɓan

ngeenaari, moobtana namri ndii nguurndam ndu-umiidam, yalla aawudo e kettudo ana ceyodoo. ³⁷ Dum tabintinta bannol biyoowol: «Gooto ana aawa, goddo ana hetta.» ³⁸ Mi nelii on kettoyon nga on tampanaali. Wobbe tampi. Onon, on ndaamitike e tampere maabe.

³⁹ Samariyankoobe heewbe ley ndee ngallu-ure ngoondinii Iisaa saabe haala debbo ceettiido so wii: «O haaltanii kam ko ngadunoo-mi fuu.» ⁴⁰ Nde Samariyankoobe bee njottinoo Iisaa ndee, ndaardi mo o faabana dum'en. O wadi don balde didi. ⁴¹ Yimbe heewbe ngoondini mo kasen faa buri no arande nii saabe konngol makko ngol. ⁴² Be mbii debbo oo:

—Jooni, wanaa saabe haalaaji maa dii tan min ngoondiniri. Ko min ngoondiniri dee, minen e ko'e amen, min nanii konngol makko, min anndi kanko jaati woni kisinoowo aduna oo.

No Iisaa selliniri bii howruujo kaananke

⁴³ Caggal balde didi dee, o iwi ton, o yehi Galili. ⁴⁴ Kanko e hoore makko o seettinoke: «Annabaajo teddintaake e ley suudu baam mum.» ⁴⁵ Nde o yottinoo Galili ndee, Galilinkoobe njaabborii mo juude didi, sabi kambe duu be njehiino iidi Urusaliima, be njiino ko o gollunoo ley iidi oo koo.

⁴⁶ Nden Iisaa warti Kaana ley leydi Galili, do mo waylitinnoo ndiyam o wadi dam peguujam doo. Howruujo kaananke mo biyum sellaa ana ley Kafarnahum. ⁴⁷ Nde howruujo oo nannoo Iisaa iwrii Yahuudiya wartii Galili ndee, yehi to Iisaa, ndaardi dum jippoo sellinoya biyiiko kaanoowo yonki. ⁴⁸ Iisaa wii mo:

—So on kebaali finnde, on njiyaali kaayde, on ngoondintaa.

⁴⁹ Howruujo kaananke oo wii mo:

—Moobbo, njeheh gila biyam oo maayaali.

⁵⁰ Iisaa wii mo:

—Hootu, biya oo sellii.

Gorko oo goondini ko Iisaa wii dum koo, hooti.

⁵¹ Gollooɓe makko kawriti e makko e laawol, kumpiti mo, mbii:

—Biya oo dadii.

⁵² O lamndii ɓe wakkati homo suka o samtanaa. Be mbii mo:

—Sallifanaa keeɓen jonte dee njoppiti mo.

⁵³ Baaba suka oo annditi oon wakkati jaati Iisaa wiinoo dum: «Biya oo sellii!» Nii kanko e koreeji makko fuu ɓe ngoondiniri Iisaa. ⁵⁴ Dum woni haaynde didaɓere nde Iisaa golli kasen leydi Galili nde iwnoo Yahuudiya.

5

No Iisaa selliniri bonnguujo

¹ Caggal majjum, iidi Yahuudiyankooɓe ana wada. Iisaa ɓabboyi Urusaliima. ² To Urusaliima too, bannge dammbugal biyeteengal Dammbugal Baali ngal, luggal ndiyam ana ton. Engal wiyeey Baytijata e ibaraninkoore. Dande joy ana pilii ngal. ³ Nawɓe heewɓe ana lelii ley deen dande: wumɓe e wooyɓe e ɓe terde mum'en fuu mbaati.

[4 *] ⁵ Gorko jawdo duubi capantati e jetti ana wonnoo don. ⁶ Iisaa yii omo lelii, anndi o booydii e jaw, lamndii mo:

—Ada yidi sellude naa?

⁷ Jawdo oo jaabii mo, wii:

—Moobbo, mi walaa fay gooto balloowo kam regaade e luggal ngal nde ndiyam dam jirkitike. Do mbiyan-mi mi regike fuu, a tawan won adiido kam jolde.

⁸ Iisaa wii mo:

—Imma, bamtu daddo maa, yaa!

⁹ Don e don gorko oo selli, banti daddo mum fudditi yaade.

Dum hawrii e jalaande fowteteende, ¹⁰ saabe majjum hooree6e Yahuudiyankoo6e mbii cellinaado oo:

—Hannde yo jalaande fowteteende, dagan-taako ma ndoondo-daa daddo maa.

¹¹ O jaabii 6e:

—Cellindo kam oo, kaɗum wii kam: «Bamtu daddo maa, yaa!»

¹² Be lamndii mo:

—Homo woni oo neddo biido ma bamtu daddo maa, yaa?

¹³ Kaa cellinaado oo anndaano mo, sabi Iisaa iwii don sabi yim6e ana keewnoo e oon nokku.

¹⁴ Caggal dum, Iisaa hawriti e makko ley Suudu Dewal Mawndu nduu, wii mo:

* **5:4** E dereeji booydi dii, yoga ana beyda aaya 4:E6e ndoomi faa ndiyam dam jirkitoo, sabi malaa'ika Joomiraado ana jippoo e luggal ngal saatu e saatu ana jirkita ndiyam dam. Jawdo adiido fuu regaade e ndiyam dam nde dam jirkitii ndee, sellan ko jaw mum oo tawaa fuu.

—Yeew, jooni kaa, a sellii, pati luuttu kasen so ko furi dum bonde hebe.

¹⁵ Gorko oo yehi haalanoyi hooreeße Yahuudiyankooße 6ee Iisaa woni cellindo dum oo.

Kabaaru Baabiraado oo e Biddo oo

¹⁶ Nden hooreeße Yahuudiyankooße puddi torude Iisaa sabi o wadii dum e jalaande fowteende. ¹⁷ Iisaa wii 6e:

—Baabiraado am ana golla faa jooni, miin duu, mido golla.

¹⁸ Nden hooreeße Yahuudiyankooße beydi tewtude warde mo, wanaa saabe ko o bonnii jalaande fowteteende ndee koo tan, ko o wii kasen Laamdo yo baam makko koo. O fonndii hoore makko e Laamdo.

¹⁹ Iisaa wii 6e:

—Mido haalana on goonga: Biddo waawaa gollude fay huunde karum tan, kinaa ko yii Baabiraado ana golla. Sabi ko Baabiraado oo gollata koo, dum Biddo oo duu gollata. ²⁰ Sabi Baabiraado oo ana yidi Biddo oo, ana holla dum huunde fuu ko gollata. O hollan dum golleeji burdi dii doo fuu teentilaade faa kaayne-don. ²¹ Sabi hono no Baabiraado oo immintinirta maay6e so hokka dum'en nguurndam nii, non Biddo oo duu hokkirta nguurndam mo muuyi hokkude. ²² Baabiraado oo, karum kaa sarataa fay gooto, o wadii sariya kaa fuu e junngo Biddo oo, ²³ yalla yim6e fuu ana teddinira Biddo oo hono no teddiniri Baabiraado oo nii. Neddo fuu mo teddinaali Biddo oo, teddinaali Baabiraado neldo mo oo.

²⁴ Mido haalana on goonga: nando haala am so goondini neldo kam oo hebii nguurndam ndu-umiidam. Mo sarataake, mo diwii maayde, mo naatii e nguurndam. ²⁵ Mido haalana on goonga: wakkati ana wara, o yottike jaati, wakkati mo maaybe nanata daande Bii Laamdo oo. Nanbe bee nguuran. ²⁶ Hono no Baabiraado oo wuuriri e hoore mum nii, hono non o hokkiri Biddo oo duu baawde wuurirde e hoore mum. ²⁷ O hokkii oon baawde sarde, sabi oon yo Bii Neddo. ²⁸ Pati dum haayno on. Wakkati waran mo maaybe wonbe ley janaale fuu nanata daande makko, ²⁹ njalta. Gollube golleeji lobbi immitanoo nguurndam, gollube golleeji bondi immitanoo sariya. ³⁰ Miin, walaa fuu ko mbaaw-mi gollirde hiini hoore am. Ko nanu-mi koo cariran-mi. Sariya am ana dartii, sabi mi jokkataa sago am, sago neldo kam oo njokku-mi.

No Laamdo seettirantoo Iisaa

³¹ —So mi seettanike hoore am, seedaaku am sellataa. ³² Won goddo ceettantoodo kam. Mido anndi seedaaku mo seettantoo kam oo yo goonga. ³³ Onon, on nelii e Yaayaa, o seettike goonga. ³⁴ Miin, mi hasindinaa e seedaaku bii-aadama, walaa ko mbiiru-mi seedaaku Yaayaa oo so wanaa faa kison. ³⁵ Yaayaa laatike lampa ku6boowa, njaaynoowa. On nja6ii weltaade wakkati gooto e fooyre makko. ³⁶ Miin, mido jogii seedaaku burdo mo Yaayaa oo teentilaade: golleeji di Baabiraado yamiri kam mi golla dii, kapum jaati ceettantoo kam Baabiraado neli kam. ³⁷ Kasen duu, Baabiraado neldo kam oo hoore seettantoo kam. Abada on nanaali daande makko, abada on njiyaali

mo, ³⁸ haala makko deembilaaki e mon, sabi on ngoondinaali mo o neli oo. ³⁹ Odon mbiditoo Binndi dñi sabi on miilii on keɓan e majji nguurndam nduumiidam. Kanji jaati ceettantoo kam. ⁴⁰ Kaa on njaɓaali warde e am faa keɓon nguurndam.

⁴¹ Wanaa teddeengal yimɓe tewtan-mi. ⁴² Kaa miin, mido anndi on, mido anndi jilli Laamdo ngalaa e mon. ⁴³ Miin, mi wardii saabe Baabiraado am, on njaɓɓaaki kam. Kaa so goddo wardii saabe hoore mum, on njaɓɓoto dum. ⁴⁴ Odon tottondira teddeengal, on tewtataa teddeengal iwrungal to Laamdo gooto, hono mbaawru-don goondinirde? ⁴⁵ Pati miilee miin wullantoo on to Baabiraado. Muusaa, mo pawu-don jikke mon dow mum oo, kaɗum wullantoo on. ⁴⁶ So nii on ngoondiniino Muusaa, on ngoondinanno kam miin duu, sabi miin o sappinoo e binndi makko. ⁴⁷ Kaa so on ngoondinaali ko o winndi koo, hono ngoondinirton haala am?

6

No Iisaa ɗamminiri ujunaaji joy gorko

¹ Caggal dum, Iisaa lummbi weendu Galili, wiyeteendu Tiberiyas. ² Jamaa keewdo ana jokki e makko sabi ɓe njii kaayde de o wadunoo nde o sellinnoo ɗawɓe ɓee ndee. ³ Iisaa ɗabbi dow waamnde haayre, jooddii ton e taalibaabe mum. ⁴ Tawi iidi Yahuudiyankooɓe biyetedo Paska oo ɓadike. ⁵ Iisaa hunci hoore, soynii jamaa keewdo ana fa'i dum. O wii Filipa:

—Hoto coodaten ɗaamdu ko ɗamminta ɓee fuu?

⁶ Tawi o biirudo non tan faa o nana ko Filipa jaabotoo, sabi omo anndi ko o faandii gollude.

⁷ Filipa jaabii mo:

—Buuru teemedē dīdī cardi heyataa 6e faa gooto e ma66e fuu heba hen seeda.

⁸ Taalibbo makko goddo, biyeteedo Andire mijii Simon Piyeer, wii mo:

⁹ —Anni, suka gorko gooto ana jogii buuruuje joy e liddi dīdī, kodum dum nafirta yim6e heew6e hono 6ee?

¹⁰ Iisaa wii:

—Mbiyee 6e njoodoo!

Nde wonnoo nokku oo ana heewi hudo, 6e njoodii. Ebe poti e ujunaaji joy gorko. ¹¹ Iisaa 6ami buuruuje dee, yetti Laamdo, hokki taalibaa6e 6ee. Been ndokki joodiibe 6ee. Hono non liddi dīi duu. Gooto fuu hebi ko haajaa. ¹² Nde 6e kaarnoo ndee, Iisaa wii taalibaa6e mum:

—Ndeentinee kedde dee pati fay huunde mursee.

¹³ Be kawrini kedde taye buuruuje joy de naamnoo6e 6ee keddi dee, de kebbini cagiije sappo e dīdī. ¹⁴ Nde yim6e 6ee njiinoo haaynde nde Iisaa golli ndee, mbii:

—Kanko jaati woni Annabaajo cappanoodo ana wara e aduna oo.

¹⁵ Nde Iisaa annditinnoo e6e njarroo nanngirde dum junngo 6e ngada dum kaananke ndee, iwi don ṅabbi dow waamnde haayre kaṅum tan.

No Iisaa yaariri koyde dow ndiyam

¹⁶ Nde hiirnoo ndee, taalibaa6e Iisaa 6ee ndegii e weendu nduu. ¹⁷ Be naati laana faa 6e lumba, yaade Kafarnahum. Jemma naatii, tawi Iisaa

hewtaaki 6e. ¹⁸ Henndu mawndu ana wibba, bempeeje immike. ¹⁹ Be ngurfi laana kaa faa 6e kebi hono kilooji joy naa jeegom. Nden 6e coynii Iisaa ana warda koyde dow weendu nduu, ana fewti 6e. Be kuli. ²⁰ Iisaa wii 6e:

—Dum miin. Pati kulee!

²¹ Be ndaardi mo o naata laana kaa. Don e don 6e panndi do 6e pa'unoo doo.

²² Janngo mum, jamaa keddinoo do oo too bannge weendu nduu oo ana anndunoo laana ngoota tan wonnoo ton. Be njii Iisaa naatidaali e taalibaa 6e mum laana kaa. Be njii duu taalibaa 6e 6ee tan ngonnoo e makka, ndeerti, mbitti. ²³ Laanaaji iwru di Tiberiyas ngarii bannge do Iisaa yettunoo Laam do so 6e jaami buuru doo. ²⁴ Nde jamaa oo yiinoo Iisaa e taalibaa 6e mum fuu ngalaa don ndee, naati laanaaji dii, peewti Kafarnahum tewtoyde Iisaa.

No Iisaa wiiri kaɗum woni jaamdu wuurnooru

²⁵ Nde 6e tawnoo Iisaa oo too bannge weendu nduu ndee, 6e mbii dum:

—Moobbo, mande ngar-daa doo?

²⁶ Iisaa jaabii 6e:

—Mido haalana on goonga: wanaa saabe on njii kaayde tewtirton kam. Ko tewtirton kam dee, saabe on jaamii buuru on kaarii. ²⁷ Pati tampane 6e jaamdu murseteendu. Ko kaan-don tampande dee, jaamdu heddotoondu wuurnooru yim 6e nguurndam nduumiidam. Nduun jaamdu Bii Neddo hokkata on. Sabi Laam do Baabiraado oo wadii maande mum e makko.

²⁸ Nden 6e lamndii mo:

—Kodum min ngadata faa min ngolla golleeji di Laamdo yidi?

²⁹ Iisaa jaabii 6e:

—Golle mo Laamdo yidi oo woni ngoondinon mo o neli oo.

³⁰ Be njaabii mo:

—Haaynde honde ngadataa faa min njiya, min ngoondine? Kodum ngollataa? ³¹ Njaatiraabe amen jaamii jaamdu wiyeteendu «maanu» ley ladde jeereende, hono no winndiraa nii: «O hokkii 6e jaamdu iwrundu dow kammu faa 6e jaama.»*

³² Iisaa jaabii 6e:

—Mido haalana on goonga: wanaa Muusaa hokki on jaamdu iwrundu dow kammu. Ko selli hen dee, Baabiraado am kaɗum woni dokkoowo on jaamdu goongaraaru iwrundu dow kammu. ³³ Sabi jaamdu ndu Laamdo hokkata nduu woni iwrooru dow kammu, hokkooru aduna oo ngu-urndam.

³⁴ Be mbii mo:

—Moobbo, hokku min jannde fuu nduun jaamdu.

³⁵ Iisaa wii 6e:

—Miin woni jaamdu wuurnooru. Gardo e am fuu, yolbataa abada. Goondindo kam fuu domdataa abada. ³⁶ Mi wii on: on njii kam, kaa on ngoondinaali. ³⁷ Mo Baabiraado hokki kam fuu, waran e am. Gardo e am fuu, mi ribbataa dum. ³⁸ Sabi wanaa faa mi wada sago am iwrumi dow kammu, faa mi wada sago neldo kam oo. ³⁹ Annii sago neldo kam oo: pati fay gooto e 6e o hokki kam 6ee majja, mi immintinan 6e

* **6:31** Pergu 16.4; Jabuura 78.24

ɲalaande sakitotoonde. ⁴⁰ Annii sago Baabiraado am oo: neddo fuu jiido Biddo oo so goondini dum heban nguurndam nduumiidam, mi immintinan dum ɲalaande sakitotoonde.

⁴¹ Hooreeɓe Yahuudiyankooɓe ɓee ana ɲermitoo haala makko sabi o wii «Miin woni ɲaamdu iwrundu dow kammu nduu.» ⁴² Be mbii:

—Oo, wanaa Iisaa ɓii Yuusufu mo anndu-den inna mum e baam mum oo naa? Hono o wiirata dow kammu o iwri?

⁴³ Iisaa wii ɓe:

—Pati ɲermitee hakkunde mon! ⁴⁴ Fay gooto waawaa warde e am so Baabiraado nelɗo kam oo foodaali dum. Gardo e am fuu, mi immintinan dum ɲalaande sakitotoonde. ⁴⁵ Ana winndii ley dewte annabaabe: «Be fuu, Laamdo anndinan ɓe.»† Neddo fuu kettindiido Baabiraado oo so faami, waran e am. ⁴⁶ Fay gooto yiyaali Baabiraado, so wanaa iwrudo to makko oo. Kanko tan yii Baabiraado. ⁴⁷ Mido haalana on goonga: goondindo kam, heɓii nguurndam nduumiidam. ⁴⁸ Miin woni ɲaamdu wuurnooru. ⁴⁹ Njaatiraabe moodon ɲaamii «maanu» ley ladde jeereende. Dum e taweede hadaali ɓe maayde. ⁵⁰ Kaa dum doo jooni yo ɲaamdu iwrundu dow kammu, yalla so neddo ɲaamii ndu ana waasa maayde. ⁵¹ Miin woni ɲaamdu wuurnooru iwrundu dow kammu. So neddo ɲaamii nduun ɲaamdu, wuuran faa abada. Naamdu ndu ndokkiran-mi saabe nguurndam aduna nduu yo terde am.

⁵² Dow dum Yahuudiyankooɓe ana ndukida ko mbaawi fuu, ana mbiya:

† **6:45** Esaaya 54.13

—Hono o waawiri hokkude en terde makko faa jaamen?

⁵³ Iisaa jaabii 6e:

—Mido haalana on goonga: so on jaamaali terde Bii Neddo, on njaraali yiyam mum, nguurndam walanaa on. ⁵⁴ Neddo fuu jaamdo terde am so yari yiyam am hebii nguurndam nduumiidam. Miin duu mi immintinan dum jalaande sakitoonde. ⁵⁵ Sabi terde am yo jaamdu jaati, yiyam am duu yo njaram jaati. ⁵⁶ Neddo fuu jaamdo tew am so yari yiyam am, jiiibii e am, mi jiiibii e mum. ⁵⁷ Baabiraado neldo kam oo yo guurdo. E makko nguuru-mi. Hono non jaamdo kam fuu wuurirta e am. ⁵⁸ Kayru woni jaamdu iwrundodow kammu: ndu waldaa e ndu njaatiraabe mon jaamunoo so maayii nduu. Jaamdo nduun jaamdu, wuuran faa abada.

⁵⁹ Dii waajuuji Iisaa waajinoo ley waajordu Kafarnahum.

⁶⁰ Nde 6e nannoo di ndee, heewbe e taalibaabe makko mbii:

—Dii waajuuji njoorii sanne. Homo waawi het-tinaade di?

⁶¹ Iisaa humpitii ley becce mum taalibaabe mum bee ana nermiito e majjum, wii 6e:

—Dum hubindanaaki on naa? ⁶² Ndenoo so on njii Bii Neddo njabbitii to wonnoo too, hono ngadaton? ⁶³ Ruuhu, kajum hokkata nguurndam, kaa terde bii-aadama nafataa fay huunde. Haalaaji di kaalanan-mi on dii, kajum woni ruuhu, kajum woni nguurndam. ⁶⁴ Ana e mon 6e ngoondintaa.

Nde wonnoo Iisaa ana anndi gila e puddoode 6e ngoondintaa dum 6ee, kaɗum e jammbotoodo dum oo. ⁶⁵ O 6eydi hen:

—Dum saabii so mbii-mi on: fay gooto waawaa warde e am so Baabiraado hokkaali dum no warda.

⁶⁶ Caggal dum, heew6e e taalibaa6e makko 6ee mbitti, ɗootti jokkude e makko. ⁶⁷ Nden Iisaa wii sappo e didon 6ee:

—Onon duu, oɗon njidi wittude naa?

⁶⁸ Simon Piyeer jaabii mo:

—Moobbo, to homo min njahata? Do maa doo haalaaji guurnooji neddo nguurndam ndu-umiidam ngoni. ⁶⁹ Min ngoondinii, miden anndi a Ceniido Laamdo.

⁷⁰ Iisaa wii:

—Onon sappo e didon 6ee, wanaa miin subii on naa? Kaa gooto moodon yo seydaani.

⁷¹ Haala Yahuuda 6ii Simon Isikariyota o haalannoo. Oo woni jammbotoodo mo oo, haya o gooto e sappo e didon 6ee nee.

7

No Iisaa yaari iidi Buguuji

¹ Caggal mum, Iisaa wonti yiilaade ley Galili. Omo teedii yiilaade ley Yahuudiya sabi hooree6e Yahuudiyankoo6e ana tewta no mbarda mo.

² Tawi iidi Yahuudiyankoo6e biyeteedo iidi Buguuji oo 6adike. ³ Mijiraa6e Iisaa wor6e mbii dum:

—Eggu, njahaa Yahuudiya yalla taalibaa6e maa 6ee ana njiya golleeji di ngollataa dii. ⁴ Fay gooto

suudataa ko gollata so ana yidi anndeede. So ada golla d̄ii goll̄eeji, ɓannginan yimbe hoore maa.

⁵ Tawi fay mijiraaɓe makko ɓee duu ngoondinaali mo. ⁶ Iisaa wii ɓe:

—Wakkati am waraali tafon, kaa onon, wakkati fuu yo wakkati mon. ⁷ Yimbe aduna mbaawaa wajude on, kaa miin ebe mbaji kam, sabi mido seedii goll̄eeji maɓɓe d̄ii moyyaa. ⁸ Onon, njehee kawroyee e oon iidi. Miin, mi yahataa hawroyde e oon iidi sabi wakkati am yottaaki tafon.

⁹ O haalani ɓe dum tan, o heddii Galili.

¹⁰ Nde mijiraaɓe Iisaa ɓee njahunoo hawroyde e iidi oo ndee, Iisaa duu yehii ton, kaa o ɓannginaali hoore makko, o suudi. ¹¹ Hooreɓe Yahuudiyankooɓe ana tewta mo ley jamaa iidi oo, ana mbiya:

—Hoto o woni?

¹² Yimbe heewɓe ana liddondira haala makko. Yoga ana wiya:

—O neddo lobbo!

Woɓɓe ana mbiya:

—Wanaa dee, o majjinoowo yimbe.

¹³ Kaa fay gooto suusaali haalde haala makko faa nanee, sabi ebe kula hooreɓe Yahuudiyankooɓe.

¹⁴ Nde iidi oo feccirta, tawi Iisaa fuddii waajaade ley Suudu Dewal Mawndu nduu.

¹⁵ Yahuudiyankooɓe kaaynaa sanne, ɓe mbii:

—Hono o waawiri dewte, kanko mo janngaali?

¹⁶ Iisaa jaabii ɓe:

—Waaju mo mbaajotoo-mi oo, iwataa e am. To neddo kam oo mo iwrinta kam. ¹⁷ So neddo muuyii gollude sago makko, annditan so konngi am d̄ii

to Laamdo iwri, naa so waajuuji am dii e am iwi. ¹⁸ Oon baajortoodo hiini hoore mum, hoore mum teddinta. Kaa oon teddinoowo neldo dum, goonga haalata, oojaare walaa e mum. ¹⁹ Wanaa Muusaa hokki on Sariya naa? Kaa fay gooto e mon jokkaali Sariya. Ko saabii so odon tewta warde kam?

²⁰ Yimbe bee njaabii mo:

—Aan, a laddaado. Homo ndaarata warde ma?

²¹ Iisaa jaabii be:

—Golle gooto tan ngollu-mi, on fuu, on kaay-naama. ²² Muusaa yamiri on taadagol. Taweede to njaatiraabe moodon dum iwrii fuu, wanaa to Muusaa. Odon taada neddo fay jalaande fowteteende. ²³ So nii neddo ana taadee jalaande fowteteende pati on luuttu Sariya Muusaa, kodum tikkiranton kam saabe mi sellinii neddo kuurdo jalaande fowteteende? ²⁴ Pati cariree no njiirudon, cariree goonga.

No yimbe lamndorii yalla Iisaa woni Almasiihu

²⁵ Yoga e yimbe Urusaliima mbii:

—Wanaa oo woni mo be tewtata warde oo naa?

²⁶ Omo nii darii, omo waajoo hakkunde jamaa oo. Be mbiyaali mo fay huunde. Tama mawbe bee cellinii kanko woni Almasiihu oo jaati? ²⁷ Oo doo kaa, eden anndi do iwata, kaa nde Almasiihu oo ana wara, fay gooto anndataa to iwrate.

²⁸ Tawi Iisaa ana waajoo ley Suudu Dewal Mawndu nduu. O haali faa toowi, o wii:

—Odon anndi kam, odon anndi do iwan-mi? Wanaa miin waddi hoore am. Neldo kam oo yo goongaraajo. Onon, on anndaa mo. ²⁹ Kaa miin, mido anndi mo sabi to makko iw-mi. Kanko neli kam.

³⁰ Nden 6e ndaari nanngude mo, kaa fay gooto junngo mum fawaaki e makko, sabi wakkati makko waraalino tafon. ³¹ Heew6e e ley jamaa oo ngoondinii mo, mbii:

—So Almasiihu oo warii, gollan kaayde burde de oo gorko golli dee naa?

No hayboobe Suudu Dewal Mawndu neliraa nannga Iisaa

³² Farisa'en nani ko yim6e 6ee ngunndondirta e haala Iisaa koo. Hooree6e yottinoo6e sadaka e Farisa'en neli hayboobe Suudu Dewal Mawndu nduu nannga mo. ³³ Non Iisaa wii:

—Miin, mido wondi e moodon seeda tafon. Caggal mum, mi wirfitoto to neldo kam oo. ³⁴ On tewtan kam, kaa on njiitataa kam, sabi on mbaawaa yaade to ngonan-mi too.

³⁵ Yahuudiyankoo6e lamndondiri:

—Hoto o yahata faa tawee en mbaawaa yitude mo? O tawtoyan yim6e men fer6e to Yunaninkoo6e, o waajoo dum'en naa? ³⁶ O wii en tewtan mo, en njiitataa mo, sabi en mbaawaa yaade to mo tawetee too. Kodum woni maanaa kaa haala?

No Iisaa wiiri goondindo dum fuu domdataa

³⁷ Nalaande sakitotoonde teddunde e iidi, Iisaa darii, haali faa toowi, wii:

—Neddo fuu domdufo wara e am, yara. ³⁸ Neddo fuu goondindo kam, calludi ndiyam nguurnoojam ilan iwde e bernde mum, hono no winndiraa e Binndi dñi nii.

³⁹ Tawi dum o haali haala Ruuhu mo goondindo mo fuu heɓata oo. Nden Ruuhu waraali, sabi Iisaa ɗabbitaali e teddeengal Laamdo tafon.

No yimɓe luurriri saabe Iisaa

⁴⁰ Nde heewɓe e jamaa oo nanunoo kaa haala ndee, mbii:

—Kanko jaati woni Annabaajo oo.

⁴¹ Yogaaɓe mbii:

—Kanko woni Almasiihu oo.

Wobɓe kasen mbii:

—Almasiihu, Galili iwrata naa? ⁴² Binndi ɗii mbii e leɗol Daawuuda Almasiihu iwata, e ngeen-ndi Baytilaama ndi Daawuuda iwata e mum ndii.

⁴³ Jamaa oo fecci saabe makko. ⁴⁴ Won yiɓɓe nanngude mo e maɓɓe, kaa fay gooto junngo mum fawaaki e makko.

No mawɓe Yahuudiyankooɓe calorii goondinde Iisaa

⁴⁵ Non haybooɓe Suudu Dewal Mawndu ɓee ngarti to hooreeɓe yottinooɓe sadaka e Farisa'en. Been mbii ɓe:

—Ko saabii so on ngaddaali mo?

⁴⁶ Haybooɓe ɓee njaabii:

—Abada fay gooto waajoraaki no oo gorko nii.

⁴⁷ Farisa'en njaabii ɓe:

—Onon duu on majjinaama naa? ⁴⁸ Won fuu e hooreeɓe ɓee naa e Farisa'en goondindo mo naa? ⁴⁹ Bee yimɓe paamataa Sariya Muusaa, ɓe hudaɓɓe.

⁵⁰ Gooto e Farisa'en biyeteedo Nikodemus, jahunoodo to Iisaa jemma oo, wii ɓe:

⁵¹ —Sariya meeden ana sara neddo tawee nanaaka ko haali, anndaaka ko golli naa?

⁵² Be njaabii mo:

—Aan duu, a Galilinke naa? Widita Binndi d̄ii, a yiyan annabaajo fuu iwrataa Galili.

No Iisaa waddi e debbo maɓɓaado e jeenu

⁵³ Caggal mum, gooto fuu hooti suudu mum.

8

¹ Nden Iisaa ɲabboyi waamnde haayre wiyeteende Jaytun. ² Beete kecco o warti ley Suudu Dewal Mawndu. Jamaa oo fuu wari. O joodii, omo waajoo ɓe. ³ Dunkee'en Sariya e Farisa'en ngaddani mo debbo maɓɓaado e jeenu. Be ndarni ɗum hakkunde jamaa oo. ⁴ Be mbii Iisaa:

—Moobbo, oo debbo yo maɓɓaado ana jeena.

⁵ Muusaa yamirii min ley Sariya min mbarda hono ɓee rewɓe kaaye. Aan nee, ko mbiyataa?

⁶ Be kaaldi nii faa ɓe tuufana mo, yalla eɓe keɓa ko ɓe kappira mo. Iisaa noo turii, ana diidira fefeendu mum leydi. ⁷ Nde wonnoo eɓe njokki e lamndaade mo ndee, Iisaa hunci hoore, wii ɓe:

—Gooto mon mo luuttaali abada yo ardo wedaade mo haayre.

⁸ O turii kasen, omo diida e leydi. ⁹ Nde ɓe nanno ɗum ndee, ɓe mbittiri gooto gooto. Nayeeɓe ɓee fuu adii wittude faa heddi Iisaa tan e debbo oo. ¹⁰ Iisaa hunci hoore, wii mo:

—Bannam debbo, hoto wullaniiɓe ma ɓee ngonni? Fay gooto jukkaali ma naa?

¹¹ O jaabii:

—Moobbo, fay gooto.

Iisaa wii mo:

—Miin duu, mi jukkataa ma. Yaa, pati luuttaa kasen.*

No Iisaa wiiri kaṇum woni fooyre aduna

¹² Iisaa waajii 6e kasen, wii:

—Miin woni fooyre aduna oo. Jokkudo kam fuu heḅan fooyre nguurndam, yahataa ley nimre.

¹³ Nden Farisa'en mbii mo:

—Ada seettanoo hoore maa, seedaaku maa sell-ataa.

¹⁴ Iisaa jaabii 6e:

—Fay so mi seettanike hoore am, seedaaku am ana sella, sabi mido anndi do iwru-mi, mido anndi to njahan-mi. Kaa onon, on anndaa do iwru-mi, on anndaa to njahan-mi. ¹⁵ Onon, no njiiru-don yimḅe cardaton dum'en, kaa miin, mi sarataa fay gooto. ¹⁶ Fay so mido sara, sariya am ana sella, sabi mi sarataa miin tan, Baabiraado neldo kam oo ana wondi e am. ¹⁷ Warii e Sariya moodon: seedaaku yimḅe didon ana sella. ¹⁸ Miin, mido seettanoo hoore am. Baabiraado neldo kam oo duu, ana seettanoo kam.

¹⁹ Be mbii mo:

—Hoto Baabiraado maa oo woni?

Iisaa jaabii:

—On anndaa kam miin, sako Baabiraado am. Sinndo odon anndunoo kam, maa on annduno Baabiraado am oo duu.

²⁰ Iisaa haali dii haalaaji nde waajotonoo ley Suudu Dewal Mawndu, nokku do keesuwal sadakaaji ngal woni doo. Fay gooto nanngaali mo, sabi wakkati makko yottaaki tafon.

* **8:11** Aaya 7.53 yaade 8.11 tawaaka e dereeji 6urdi fuu 6ooyde dii.

²¹ Iisaa wii 6e kasen:

—Midó nii yaha, on tewtan kam, on maaydan e luutti mon. On mbaawaa yaade to njahan-mi too.

²² Non Yahuudiyankoobe mbii:

—Dum nee, o bartoytoodo so o wii en mbaawaa yaade to o yahata too naa?

²³ Iisaa wii 6e:

—Onon, ley njeje-don, kaa miin, dow njejaa-mi. Onon, e aduna njeje-don, kaa miin, mi jeyaaka e makko. ²⁴ Dum saabii so mbii-mi on: on maaydan e luutti mon. Sabi so on ngoondinaali miin woni mo ngon-mi oo, on maaydan e luutti mon.

²⁵ Be mbii mo:

—Aan homo?

Iisaa jaabii:

—Ko mbiinoo-mi on gila arande koo ngon-mi. ²⁶ Midó joganii on ko heewi ko haaletee e ko saretee. Haya neló kam oo yo goongirante. Ko narru-moo-mi kaalanan-mi aduna oo.

²⁷ Be paamaali haala Baabiraado o haalanta 6e.

²⁸ Nden Iisaa wii 6e:

—Nde Bii Nedó toownaa fuu, nden paamaton miin woni mo ngon-mi oo. Mi wadirtaa fay huunde hiini hoore am, mi haalan ko Baabiraado anndini kam koo. ²⁹ Neló kam oo ana wondi e am, o yoppaali kam mi teeldo, sabi ko weli mo tan ngadan-mi wakkati fuu.

Haala rimbe e maccube

³⁰ Nde Iisaa haaldunoo nii ndee, heewbe ngoondini mo. ³¹ Non Iisaa wii Yahuudiyankoobe goondinbe dum 6ee:

—So on jiiḡii e konngol am, on taalibaaḡe am jaati. ³² Nden anndaton goonga. Goonga oo rimḡinan on.

³³ Be njaabii mo:

—Minen, min iwdi Ibarahiima, abada fay gooto maraali min. Hono mbiirataa min ndimḡan?

³⁴ Iisaa jaabii ḡe:

—Midḡ haalana on goonga: luuttoowo fuu yo maccuḡo luutti. ³⁵ Abada maccuḡo heddataako e galle, kaa ḡidḡo ana heddoḡ faa abada. ³⁶ So ḡidḡo rimḡinii on, on laatoto rimḡe ḡor. ³⁷ Midḡ anndi on iwdi Ibarahiima, kaa oḡon tewta warde kam sabi waaju am naataali on. ³⁸ Miin, ko njiiru-mi Baabiraadḡo am mbaajotoo-mi. Onon, ko narruḡon baaba mon ngadaton.

³⁹ Be njaabii mo:

—Ibarahiima woni baaba amen.

Iisaa wii ḡe:

—Sinndo on iwdi Ibarahiima, maa on ngoluno golleeji Ibarahiima. ⁴⁰ Kaa jooni oḡon tewta warde kam, miin kaalandḡo on goonga mo narru-mi Laamḡo oo. Dum Ibarahiima wadaali. ⁴¹ Onon, golleeji baaba mon ngollaton.

Be mbii mo:

—Minen, min nganaa ḡiḡḡe haram, baaba gooto min njogii, oo woni Laamḡo.

⁴² Iisaa wii ḡe:

—Sinndo Laamḡo wonnoo baam mon jaati, maa on njidam, sabi to Laamḡo iwru-mi, so ngar-mi. Mi wardaali hiini hoore am, kanko neli kam. ⁴³ Ko saabii so on paamataa haala am? Saabe on nanataa ko kaalan-mi koo. ⁴⁴ Onon, Ibiliisa woni baam mon. ḡidaade baam mon ngollaton. O jaadii hoore gila puḡḡoode. O walaa e goonga

sabi goonga walaa e makko. So o fenii, gikku makko tan o wadi, sabi mo penoowo, mo inna pene. ⁴⁵ Kaa miin, saabe mido haala goonga woni ko on ngoondiniraali kam. ⁴⁶ Homo e moodon waawi felirde kam luutti? So mi haalii goonga, ko saabii so on ngoondintaa kam? ⁴⁷ Neddo Laamdo hettintoo haala Laamdo. Onon nee, on kettintaako sabi on nganaa yimbe Laamdo.

No Iisaa burdi Ibarahiima

⁴⁸ Yahuudiyankooɓe mbii mo:

—Min kaalaalino goonga nde min mbiinoo a Samariyanke, a laddaado ndee naa?

⁴⁹ Iisaa jaabii:

—Mi wanaa laddaado, mido teddina Baabiraado am. Onon, odon koyna kam. ⁵⁰ Miin, mi tewtanta hoore am teddeengal. Ana woodi tewtanoowo kam ngal. Oon woni caroowo. ⁵¹ Mido haalana on goonga: neddo fuu jokkudo konngol am maayataa abada.

⁵² Yahuudiyankooɓe mbii mo:

—Jooni fuu tabitani min a laddaado. Ibarahiima e annabaabe fuu maayii, kaa aan, ada wiya neddo fuu jokkudo konngol maa, meedataa deddere maayde. ⁵³ Tama ada ɓuri baaba amen Ibarahiima teentilaade? Oon maayii, annabaabe duu maayii. Kodum cikku-daa ngon-daa?

⁵⁴ Iisaa jaabii ɓe:

—Miin, so hoore am teddinan-mi, teddeengal am yo meere. Baabiraado am mo mbiyaton Laamdo mon oo teddinta kam. ⁵⁵ On anndaa mo. Kaa miin, mido anndi mo. So mi wii mi anndaa mo, naa mi laato penoowo hono mon. Mido anndi mo, mido jokki konngol makko. ⁵⁶ Baaba mon

Ibarahiima ana seyortonoo yiide jalaande am. O yii nde, o seyike.

⁵⁷ Yahuudiyankooɓe mbii mo:

—Fay duubi capande joy a hebaali tafon, kaa a yii Ibarahiima?

⁵⁸ Iisaa jaabii ɓe:

—Mido haalana on goonga: gila Ibarahiima tagaaka, miin, mido woodi.

⁵⁹ Non, ɓe cuɓi kaaye faa ɓe mbedoo mo. Nden Iisaa mooltii, yalti Suudu Dewal Mawndu nduu.

9

No Iisaa wumtiniri pinduɗo e mbumndam

¹ Nden Iisaa ana yahannoo faa yii gorko pinduɗo e mbumndam. ² Taalibaaɓe makko lamndii mo:

—Moobbo, homo luutti so mo findi e mbumndam, kanko naa saaraaɓe makko?

³ Iisaa jaabii:

—Wanaa kanko luutti, wanaa saaraaɓe makko. Dum wadii yalla baawde Laamdo ana ɓannga e makko. ⁴ So nii jalooma ana heddi, ana haani no ngollen golleeji nelɗo kam oo, sabi jemma waran nde fay gooto waawaa gollude. ⁵ So nii mido heddi e aduna oo, miin woni fooyre makko.

⁶ Nde o haalnoo dum ndee, o tutti e leydi, o jiiɓiri tuttaade dee loope, o wuji e gite bumdo oo. ⁷ O wii dum:

—Yaa sulmoya luggal biyeteengal Silowam.

(Maanaa majjum yo «nelaado».)

O sulmoyii, o warti omo yiya. ⁸ Hoddiibe makko, kajum e yiyannoobe mo omo garbinoo, mbii:

—Tama wanaa oo woni joodinooɗo ana garbinoo oo?

⁹ Bee mbii:

—Dum kanko!

Bee mbii:

—Wanaa! Nanndoore makko!

Gorko oo e hoore mum wii:

—Dum miin jaati!

¹⁰ Be mbii mo:

—Hono mbumtir-ɗaa?

¹¹ O jaabii:

—Gorko biyeteɗo Iisaa oo jiiɓi loope, wuji e gite am, wii kam mi yaha luggal Silowam, mi sulmoyoo. Culmoyii-mi, mbumtu-mi.

¹² Be mbii mo:

—Hoto gorko oo woni?

O wii:

—Mi anndaa!

No Farisa'en lamndorii bumtinaaɗo oo

¹³ Nden ɓe naɓi bumnooɗo oo to Farisa'en.

¹⁴ Nde Iisaa jiiɓunoo loope so wumtini mo ndee, yo jalaande fowteteende. ¹⁵ Non Farisa'en duu lamndii mo:

—Hono mbumtir-ɗaa?

O jaabii ɓe:

—O wuji loope e gite am, culmii-mi, mbumtu-mi.

¹⁶ Yoga e Farisa'en mbii:

—Gorko oo iwraali to Laamɗo sabi o jokkaali sariya jalaande fowteteende.

Wobɓe mbii:

—Hono neɗɗo luuttuɗo waawiri waɗirde hono ɗee kaayɗe?

Dow dum ɓe luurri, ɓe ceeri. ¹⁷ Farisa'en ɓee lamndii bumnooɗo oo kasen:

—Aan nee, ko mbiyataa e bumtindo ma oo?

O jaabii:

—O annabaajo.

¹⁸ Dum fuu e taweede hooreeɓe Yahu-udiyankooɓe njaɓaali mo bumnooɗo so mo wumtinaa faa ɓe noddii saaraaɓe makko. ¹⁹ Be lamndii ɓeen:

—Oo doo yo ɓii moodon naa? Mbii-don e mbumndam mo findi naa? Ndennoo hono mo wumtiri jooni?

²⁰ Saaraaɓe ɓee njaabii:

—Miden anndi mo ɓii amen, e mbumndam mo findi. ²¹ Kaa no o wumtiri jooni, min anndaa. Min anndaa duu homo wumtini mo. Kanko duu o mawɗo, lamndee mo! Omo waawi jaabanaade hoore makko.

²² Walaa ko saaraaɓe makko mbiiri nii so wanaa kammari eɓe kula hooreeɓe Yahuudiyankooɓe. Saabe ɓeen kawrii: nedɗo fuu cellindo Iisaa woni Almasiihu oo, ɓe ndibban dum yalta waajordu.

²³ Dum saabii so saaraaɓe makko ɓee mbii: «O mawɗo, lamndee mo!»

²⁴ Farisa'en nodditi bumnooɗo oo, mbii mo:

—Haalu hakkunde maa e Laamɗo! Minen kaa miden anndi oo gorko yo luuttuɗo.

²⁵ O jaabii ɓe:

—So o luuttuɗo duu, miin kaa, mi anndaa. Gootel tan anndu-mi: mi bumnooɗo, jooni mi wumtii.

²⁶ Be mbii mo:

—Kodum o wadi e maa? Hono o wumtinir ma?

²⁷ O jaabii ɓe:

—Mi haalaniino on dum, kaa on njaɓaali. Ko saabii so oɗon njidi nantude dum kasen? Tama onon duu, oɗon njidi laataade taalibaaɓe makko?

²⁸ Been njenni mo, mbii mo:

—Aan woni taalibbo makko! Minen, min taal-ibaaɓe Muusaa. ²⁹ Minen, miden anndi Laamɗo haaldii e Muusaa, kaa kanko, min anndaa fay to mo iwata.

³⁰ Gorko oo jaabii, wii ɓe:

—Hee, ko haaynii! O wumtini kam. Onon, odon mbiya on anndaa to mo iwata! ³¹ Eden anndi Laamɗo jaabantaako luuttooɓe, kaa omo jaabanoo kulɗo mo, gaɗoowo sago makko. ³² Abada nanaaka buntindo pindudo e mbumndam. ³³ Sinndo wanaa to Laamɗo oo gorko iwri, o waawataa wadude fay huunde.

³⁴ Be njaabii mo:

—Aan, a fuu ley luutti pinu-ɗaa! Aan waajotoo min minen naa?

Be njaltini mo sella.

Haala mbumndam berde

³⁵ Iisaa nani ɓe njaltinii mo, yiiti mo, lamndii mo:

—Aan nee, aɗa goondini Bii Nedɗo oo naa?

³⁶ O jaabii:

—Moobbo, homo woni kanko faa mi goondina mo?

³⁷ Iisaa wii mo:

—A yii mo. Kaaldoowo e maa oo woni kanko.

³⁸ O jaabii:

—Moobbo, mido goondini.

O sujidani dum. ³⁹ Nden Iisaa wii mo:

—Sarɗe waddi kam e oo aduna, faa wumɓe njiya, yiyooɓe mbuma.

⁴⁰ Farisa'en tawanooɓe don ɓee, nani haala kaa, lamndii mo:

—Minen nee, min wumɓe naa?

⁴¹ Iisaa jaabii ɓe:

—Sinndo on wumbe, on luuttataano. Kaa no mbii-don jooni odon njiya nii, luutti moodon ked-dike.

10

Haala duroowo lobbo

¹ —Mido haalana on goonga: neddo fuu naatoowo hoggo baali mo naatiraali damal, kaɗum woni gujjo, kaɗum woni janoowo. ² Kaa naatiroowo damal oo, kaɗum woni duroowo baali. ³ Kayboowo damal oo udditinan mo, baali dɗi nana daande makko. O noddira baali makko dɗi, hongu fuu innde mum, o yaltina dɗi. ⁴ Nde o yaltini dɗi fuu, o ardoto dɗi njokka e makko, sabi edɗi anndi daande makko. ⁵ Di njokkataa kodo, ko jaasi dum fuu, dɗi ndogan mo sabi dɗi annditataa daande hobbe.

⁶ Iisaa haalani be ngol tinndinol, kaa be paa-maali ko o muuyiri dum.

No Iisaa wiiri kaɗum woni duroowo lobbo oo

⁷ Iisaa wii be kasen:

—Mido haalana on goonga, miin woni damal hoggo baali. ⁸ Adiiɓe kam warde bee fuu yo wuybe nii e yanoobe, baali dɗi nanataa daade mabbe. ⁹ Miin woni damal. Neddo fuu naatirdo kam, hisan, naatan, yaltan, heɓan durdude. ¹⁰ Gujjo wardataa so wanaa faa wujja, hirsaa, bonna. Kaa miin, mi wardii faa yimbe nguura, be nguura ngu-urndam lobbam. ¹¹ Miin woni duroowo lobbo. Duroowo lobbo woni dokkitiroowo yonki mum saabe baali mum. ¹² Kaa kasaado mo wanaa dun-kee durngol, mo walaa ko wonani dum e dammuli dɗi, nde yii ɗanngiri fuu, yoppa dɗi dogaa, ɗanngiri

ndii nannga ko nanngata, keddiidi dii caakoo. ¹³ Kasaado oo dogan yoppa di sabi o kasaado tan, walaa ko wonani mo e majji. ¹⁴⁻¹⁵ Miin woni duroowo lobbo. Hono no Baabiraado oo anndiri kam so anndir-mi dum nii, hono non anndir-mi baali am so baali am anndi kam. Non mido hokkitira yonki am saabe majji. ¹⁶ Mido jogii baali goddi kasen di ngalaa ley ngoo hoggo. Diin duu kinaa mi wadda di. Di nana daande am, di laatoo sewre wootere, duroowo gooto. ¹⁷ Baabiraado ana yidi kam saabe mido hokkitira yonki am faa mi hewta ki kasen. ¹⁸ Fay gooto ittanta kam ki. Miin e hoore am hokkitirta ki. Mido jogii baawde hokkitirde ki. Mido jogii baawde wartirde ki. E Baabiraado am kebu-mi ndee yamiroore.

¹⁹ Dii haalaaji beydi waddondirde Yahuudiyankooɓe. ²⁰ Heewɓe maɓɓe ana mbiya:

—O laddaado o kaahaango. Ko saabii so odon kettindoo mo?

²¹ Kaa yogaaɓe mbii:

—Dii waajuuji nganaa waajuuji laddaado. Laddaado ana waawi wumtinde bumdo naa?

No Yahuudiyankooɓe calorii goondinde Iisaa

²² Yiitu mawuuri heydintingol Suudu Dewal Mawndu nduu wafii Urusaliima. Dum hawrii e dabbunde. ²³ Do Suudu Dewal Mawndu doo, Iisaa ana wada yaha warta ley ndanki Suleymaana kii.

²⁴ Nden Yahuudiyankooɓe pili mo, mbii mo:

—Faa mande keddoto-ɗaa ada yoppi min e wemmbere? Haalan min faa laaba, aan woni Almasiihu oo naa?

²⁵ Iisaa jaabii ɓe:

—Mi haalanii on, on ngoondinaali. Golleeji di ngollir-mi e innde Baabiraado am dīi, kanji ceetantoo kam. ²⁶ Kaa onon, on ngoondinaali sabi on nganaa baali am. ²⁷ Baali am ana nana daande am. Midō anndi dī, edī njokka e am. ²⁸ Midō hokka dī nguurdam nduumiidam, dī mbaatataa abada. Fay gooto ittataa dī e junngo am. ²⁹ Baabiraado dokkudo kam dī oo būri huunde fuu teddude. Fay gooto waawaa ittude dī e junngo Baabiraado am oo. ³⁰ Miin e Baabiraado, min gooto.

³¹ Yahuudiyankooḅe cubi kaaye kasen faa mbedoo mo. ³² Iisaa wii ḅe:

—Mi gollirii baawde Baabiraado golleeji lobbi keewdi yeeso mon. E ley dīi golleeji, saabe homo e majji mbedorto-don kam kaaye?

³³ Yahuudiyankooḅe njaabii mo:

—Wanaa saabe golle lobbo min mbedorte kaaye, ko min mbedorte kaaye dee, saabe ada bonkoo Laamdo. Aan a neddo, a wadii hoore maa a Laamdo.

³⁴ Iisaa jaabii ḅe:

—Tama winndaaka ley Sariya mon too: Laamdo wii «onon on laamdo'en»?* ³⁵ Laamdo noddirii laamdo'en ḅeen ḅe o haaldi. Ko Binndi dīi mbii koo sottataa. ³⁶ Mo Baabiraado subii so neli e aduna oo, hono mbiiraton mo bonkike Laamdo saabe mi wii mi Bii Laamdo? ³⁷ So mi gollaali golleeji Baabiraado am, pati ngoondinee kam. ³⁸ Kaa so mido golla dī, fay so on ngoondintaa kam, ngoondinee golleeji dīi yalla odon annda, ngoondinon mido e Baabiraado, Baabiraado ana e am.

³⁹ Be tewti nanngude mo kasen. O sobḅitorii ḅe.

* **10:34** Jabuura 82.6

⁴⁰ O yehi ootoo banngɛ maayo Urdun nokku ɔo Yaayaa lootannoo lootogal batisima arannde ɔoo kasen, o faɓɓi ton. ⁴¹ Yimɓe heewɓe ngari e makko, mbii:

—Yaayaa wadaali haaynde fay wootere. Kaa ko o haali e gorko oo koo fuu goondii.

⁴² Heewɓe ngoondini Iisaa ton.

11

Haala maayde Laajaru

¹ Gorko jawɔo biyeteɔo Laajaru ana Baytaniya, kaɓum e banndiraaɓe mum rewɓe Mariyama e Marta. ² Tawi Mariyama woni gujuɔo Moobbo oo nebam uuroojam so socciri koyɔe makko sukundu muudum. Laajaru jawɔo oo yo mijiiko gorko. ³ Banndiraaɓe rewɓe ɓee neli e Iisaa, mbii:

—Moobbo, gidɔ maa mo korsin-ɔaa oo jawii.

⁴ Nde Iisaa nanunoo ɔum ndee, wii:

—Oo jaw wanaa jaw saate. Mo jaw tabintinoowo teddeengal Laamɔo, yalla Bii Laamɔo oo ana teddiniree mo.

⁵ Iisaa ana horsini Laajaru e banndiraaɓe mum rewɓe, Marta e Mariyama, ⁶ taweede o nanii Laajaru sellaa fuu, hadaali mo faɓɓude ton balde ɔiɔi godɔe. ⁷ Caggal ɔum, o wii taalibaaɓe makko:

—Mbirfito-den Yahuudiya!

⁸ Taalibaaɓe ɓee njaabii:

—Moobbo, ɓooyaa fey ko Yahuudiyankooɓe ndaari wardude ma kaaye, laatoo ton mbirfoto-ɔaa kasen naa?

⁹ Iisaa jaabii:

—Wanaa wakkatiiji sappo e dīdī ngoni ley jalooma naa? Jahoowo jalooma fergataako sabi omo yiya fooyre aduna oo. ¹⁰ Kaa jahoowo jemma fergoto sabi fooyre walaa e muudum.

¹¹ Caggal o haalii dīi haalaaji, o wii 6e:

—Gido men Laajaru daanike, mi yahan mi finndinoya mo.

¹² Taalibaa6e 6ee mbii:

—Moobbo, so tawii o daaniido, ndennoo o dadii.

¹³ Haala maayde Laajaru o haalannoo. Kam6e 6e miilii haala doyngol o haali. ¹⁴ Iisaa la66inani 6e:

—Laajaru hedditaaki! ¹⁵ Mi seyorike saabe moodon ko mi tawaaka ton koo yalla odon ngoondina. Kaa jonnoo, njehen to makko.

¹⁶ Nden Tomaa noddirteedo Funeeru oo wii taalibaa6e wob6e 6ee:

—Njehen enen duu yalla eden maayda e makko.

No Iisaa wiiri kaɗum woni immital e nguurn-dam

¹⁷ Nde Iisaa yottinoo ndee, tawi wafii balde nay ko Laajaru iriraa. ¹⁸ Nde wonnoo hakkunde Baytaniya e Urusaliima 6uraa hono kilooji tati, ¹⁹ Yahuudiyankoo6e heew6e ngarii to Mariyama e Marta duwaaru Laajaru, e6e koomta dum'en e maayde mijii6e gorko. ²⁰ Nde Marta nannoo Iisaa warii ndee, yehi sakkitoyii mo. Mariyama kaa heddi cuudi. ²¹ Marta wii Iisaa:

—Moobbo, sinndo ada wonnoo doo, mijam gorko oo maayataano. ²² Kaa fay jooni mido anndi huunde fuu ko ndaardu-daa Laamdo, wadante.

²³ Iisaa wii mo:

—Mijna gorko oo immitoto.

²⁴ Marta wii:

—Midó anndi o immitoto ñannde immital, ñalaande sakitotoonde.

²⁵ Iisaa wii mo:

—Miin woni immital, miin woni nguurndam. Neddo fuu goondindo kam, fay so maayi, wuuran.

²⁶ Guurdo fuu goondindo kam, maayataa abada. Ada goondini dum naa?

²⁷ O jaabii:

—Sanne Moobbo! Midó goondini aan woni AlmasiihuBii Laamdo garoowo e aduna oo.

²⁸ E dow dum, o yehi noddoyde miñiiko Mariyama, o gunndii dum:

—Moobbo oo warii, omo nodde.

²⁹ Nde Mariyama nanunoo dum ndee, heñii law, nootoyii. ³⁰ Tawi fuu Iisaa naataalino ngeenndi ndii tafon. Omo heddi do Marta hawrunoo e makko doo. ³¹ Yahuudiyankooɓe ana ngondunoo e Mariyama ley galle, ana koomtannoo dum. Be njii o gurbitike, o yaltii. Be njokkitii mo, ɓe miili o woyoyan dow yanaande too. ³² Mariyama yottii do Iisaa woni doo, yii dum tan, diccii yeeso muudum, wii dum:

—Moobbo, sinndo ada wonnoo doo, mijam gorko oo maayataano.

³³ Nde Iisaa yiinoo Mariyama e Yahuudiyankooɓe wondube e mum ɓee ana mboya ndee, yonki makko ñawi, hakkille makko immii.

³⁴ O wii:

—Hoto ndesu-don mo?

Be njaabii:

—Moobbo, war yeew!

³⁵ Nii Iisaa woyi. ³⁶ Yahuudiyankooɓe ɓee mbii:

—Yeewee no o foti horsinde d̄um.

³⁷ Yoga e maḅḅe wii:

—Bumtindo bumdo waawaano hafude Laajaru maayde naa?

No Iisaa wuurtiniri Laajaru

³⁸ Yonki Iisaa beydi jawde, o yehi tiimoyde yanaande ndee. Yanaande ndee yo loowol uddi-raangol haayre. ³⁹ Iisaa wii:

—Ittee haayre ndee!

Marta, banndii debbo maaydo oo, wii mo:

—Moobbo, ana haani ko tawee henndu makko waylitike, sabi hannde woni balde makko nay.

⁴⁰ Iisaa jaabii mo:

—Tama mi wiyaali ma, so a goondinii, a yiyan teddeengal Laamdo?

⁴¹ Be itti haayre ndee. Iisaa tiggiti, wii:

—Baabiraado, mido yettire ko njaabani-daa kam koo. ⁴² Miin kaa, mido anndi jannde fuu ada jaabanoo kam. Kaa mi haaldirii nii saabe yimbe filiiḅe kam ḅee, yalla eḅe ngoondina aan neli kam.

⁴³ Caggal dii haalaaji, o duki semmbe, o wii:

—Laajaru, yaltu sella!

⁴⁴ Maaydo oo yalti, juude mum e koyde mum ana piilaa leppi, yeeso mum ana suddii. Iisaa wii ḅe:

—Kumtee mo, njoppon mo o yaha!

No waalde Saahiibe dawriri faa nannga Iisaa

⁴⁵ Heewḅe e Yahuudiyankooḅe warnooḅe to Mariyama ḅee njii ko Iisaa wadi koo, ngoondini d̄um. ⁴⁶ Kaa yogaaḅe njehi to Farisa'en, kaal-tani dum'en ko Iisaa wadi koo. ⁴⁷ Nden Farisa'en e hooreeḅe yottinooḅe sadaka mooḅti waalde Saahiibe ndee, mbii:

—Oo gorko ana wada kaayde keewde. Hono ngadaten? ⁴⁸ So en njoppirii mo nii, jamaa oo fuu goondinan mo. Nden kaa, Romankooɓe ngaran mbonna nokku men ceniido oo e lejol men ngol.

⁴⁹ Gooto maɓɓe biyeteedo Kayafas, laatinoodo Jottinoowo Sadaka Mawdo e nden hitaande, wii ɓe:

—Onon, on anndaa fay huunde. ⁵⁰ On anndaa neddo gooto maayana yimɓe fuu ɓuri moyyande en diina lejol meeden fuu halkoo.

⁵¹ Tawi wanaa hiini hoore makko o haaldi kaa haala, kaa nde wonnoo o Jottinoowo Sadaka Mawdo nden hitaande, o sappike Iisaa maayan an lejol ngol. ⁵² Kaa wanaa lejol ngol tan o maayanta, ko o maayanta dee, faa o moobta ɓiɓɓe Laamdo saakiɓe ɓee fuu e fedde wootere. ⁵³ Gila oon jalooma, ɓe ndawridi faa ɓe mbara mo.

⁵⁴ Dum wadi so Iisaa njotti saccude hakkunde Yahuudiyankooɓe. O iwi do o wonnoo doo, o yehi ngalluure wiyeteende Efrayim heettunde e ladde jeereende. O joododii ton e taalibaaɓe makko.

⁵⁵ Tawi iidi Yahuudiyankooɓe biyeteedo Paska oo ɓadike. Heewɓe e yimɓe leydi ndii njehi Urusaliima faa cenna ko'e mum'en gila iidi oo yottaaki. ⁵⁶ Eɓe tewta Iisaa. Eɓe ndarii ley Suudu Dewal Mawndu nduu, eɓe kaalda:

—Odon miila o wara e iidi oo naa on miilaali?

⁵⁷ Tawi hooreeɓe yottinoobe sadaka e Farisa'en njamiriino neddo fuu anndudo to mo woni yo haalu faa mo nanngée.

12

No Mariyama wujiri koyde Iisaa nebam

¹ Balde jeegom fade iidi Paska yottaade, Iisaa yehi Baytaniya do Laajaru mo o wuurtinnoo oo jeyaa doo. ² Don be ndefani mo jaamdu. Marta fec-cani be, Laajaru yo gooto e jaamdoobe e Iisaa bee. ³ Nden Mariyama bami feccitere liituru nebam laabudam, uuroojam, tiidudam coggu, wuji dam e koyde Iisaa, socciri de sukundu mum. Suudu nduu fuu ukkiti. ⁴ Gooto e taalibaaBe Iisaa bee, dum woni Yahuuda Isikariyota jammbootodo mo oo, wii:

⁵ —Ko saabii so dam nebam soottaaka buufi teemedde tati cardi,* hokkee misikiina'en?

⁶ Walaa ko o wiiri non so wanaa o gujjo, wanaa yurmeende misikiina'en. Kanko woni kawjotoodo jawdi ma66e, omo woowi wujjitidde hen. ⁷ Iisaa wii:

—Celee e debbo oo. O resirii dam jannde ireteemi. ⁸ Sabi misikiina'en ana tawdee e mon jannde fuu. Kaa miin, mi tawdataake e mon jannde fuu.

No hooreeBe yottinoobe sadaka anniyorii warde Laajaru

⁹ YahuudiyankooBe heew6e anndi Iisaa ana Baytaniya, njehi ton. Wanaa saabe Iisaa tan waddi 6e, yalla e6e njiya Laajaru guurtinaado oo duu. ¹⁰ Non hooreeBe yottinoobe sadaka ndawridi mbaran Laajaru duu, ¹¹ sabi YahuudiyankooBe heew6e ana njoppa 6e ngoondinoya Iisaa saabe Laajaru.

No Iisaa naatiri Urusaliima

* **12:5** Buufi teemedde tati cardi ana mbaara e njo6di neddo hitaande.

¹² Janngo mum, jamaa keewdo garo hawrude e iidi oo nani Iisaa garoowo Urusaliima. ¹³ Be ɓami caba tamarooje, ɓe cakkitoyii mo. Eɓe kuljina, eɓe mbiya:

—Jettooje e barke ngoodanii gardoowo e dow innde Joomiraado oo!† Jettooje ngoodanii mo, kanko kaananke Israa'iila!

¹⁴ Iisaa hebi mola ndakiiwa, waddii, hono no Binndi dii mbiiri dum nii:

¹⁵ «Yimɓe ngalluure Siyona, pati kulee!

Yeew, kaananke mon ana wara,

ana waddii mola ndakiiwa.»‡

¹⁶ Nden taalibaabe makko ɓee paamaalino ko dum woni. Kaa caggal Iisaa teddinaama, ɓe miccitii ko mo sappananoo koo ɓe ngadi mo. ¹⁷ Jamaa tawdanooɗo e makko nde o wuurtinnoo Laajaru, o noddi dum iwde e yanaande ndee, kajum'en duu ana ceettii. ¹⁸ Dum wadi so yimɓe heewɓe njehi cakkitoyii mo sabi ɓe nani o wadii ndee haaynde. ¹⁹ Non Farisa'en mbiyondiri:

—On njii, walaa fuu ko mbaawan-den mo, aduna oo fuu annii jokki e makko.

²⁰ Won Yunaninkooɓe tawaabe hakkunde warɓe Urusaliima faa ndewa ley palaade iidi dee. ²¹ Be ɓattitii Filipa jeyaado Baytisayda ley leydi Galili, ɓe mbii dum:

—Moobbo, miden njidi yiide Iisaa.

²² Filipa yehi haalanoyi Andire. Be njottinoyi haala kaa Iisaa. ²³ Iisaa jaabii ɓe:

—Wakkati mo Laamdo hollata teddeengal Bii Neddo oo yottike. ²⁴ Midɗo haalana on goonga:

† 12:13 Jabuura 118.25-26 ‡ 12:15 Jakariyaa 9.9

so wabbere alkama yoorali aawaama e leydi, heddoto yo wabbere wootere. Kaa so nde yoorii nde aawaa fuu, nde riman faa heewa. ²⁵ Neddo fuu jiddo yonki mum, mursan ki, kaa jeebiido yonki mum e aduna oo, damman ki, heban nguurndam nduumiidam. ²⁶ So won muuydo gollande kam, yo jokku e am. Do ngon-mi fuu, doo golloowo am duu wonata. Baabiraado teddinan gollanoowo kam.

No Iisaa sapporii maayde mum

²⁷ —Jooni mi wemmbaama. Kodum mbiyan-mi? Mi wiya Abba hisinam e oo wakkati naa? Mi waawaa wiide dum sabi kammari wakkati oo ngardu-mi. ²⁸ Abba, teddin innde maa.

Daande nanaa iwrude dow kammu:

—Mi teddinii nde, mi teddinan nde kasen.

²⁹ Nde yimbe darinoobe ton bee nanunoo nden daande ndee, mbii dum riggaango kammu. Wobbe mbii:

—Malaa'ika haaldi e makko!

³⁰ Iisaa wii be:

—Wanaa saabe am daande ndee wardi, saabe moodon. ³¹ Jooni woni sariya aduna oo. Jooni kaananke oo doo aduna tippete sella. ³² Miin, so mi toownaama iwde e leydi ndii, mi foodan yimbe fuu warde e am.

³³ Tawi dii haalaaji o sapporii no mo maayrata nii. ³⁴ Yimbe bee njaabii mo:

—Sariya oo anndinii min Almasiihu yo duumotoodo. Hono aan mbiirataa kinaa 'Bii Neddo oo toownee? Homo woni oo 'Bii Neddo?

³⁵ Iisaa jaabii be:

—Fooyre ana wondi e mon wakkati seeda tafon. Njahon gila fooyre ana heddi e mon, pati nimre hippoo on. Jahoowo ley nimre anndaa do yahata.

³⁶ Ngoondinee fooyre gila ende e mon yalla odon laato yimbe fooyre.

No yimbe calorii goondinde Iisaa

Iisaa haalu dum tan, yehi suudoyii be. ³⁷ Kaayde de o wadi yeeso mabbe dee fuu, wadaali so be ngoondini mo, ³⁸ yalla haala annabi Esaaya kaa ana tabita:

«Joomiraado, homo goondini waaju amen oo?

Homo bannginanaa baawde Joomiraado?»§

³⁹ Be mbaawaano goondinde, sabi Esaaya wii kasen:

⁴⁰ «O wumnii gite mabbe,
o helii hakillaaji mabbe,

pati gite mabbe njiya,
pati hakillaaji mabbe paama

sako be tuuba, so mi sellina be.»*

⁴¹ Dum Esaaya wii nde yiinoo teddeengal Iisaa, so haali haala makko ndee.

⁴² Kaa dum fuu e taweede, hooreebe Yahu-udiyankoo6e heew6e ngoondinii Iisaa. Kaa saabe Farisa'en, be kulii yaadirde pati be njaltinee waa-jordu. ⁴³ Dum woni teddineede yimbe burani be teddineede Laamdo.

⁴⁴ Iisaa haali faa toowi, wii:

—Goondindo kam, wanaa miin tan o goondini, neldo kam oo duu o goondinii dum. ⁴⁵ Neddo fuu jiido kam, yii neldo kam oo. ⁴⁶ Miin, mi warii mi fooyre aduna oo, faa goondindo kam fuu pati heddo ley nimre. ⁴⁷ So won nando waaju am

§ 12:38 Esaaya 53.1 * 12:40 Esaaya 6.10

jokkaali dum, miin, mi sarataa dum. Sabi mi war-daali sarde aduna oo, faa mi hisina mo ngardu-mi. ⁴⁸ Oon calaniido kam, so jabaali waajuuji am, ana jogii caroowo. Konngol ngol kaal-mi ngol sarata dum jalaande sakitotoonde. ⁴⁹ Sabi miin, mi haaldaali hiini hoore am. Baabiraado neldo kam oo hokki kam yamiroore ko kaalan-mi e ko mbaajotoo-mi. ⁵⁰ Miin, mido anndi yamiroore makko, kajum woni nguurndam nduumiidam. Ko kaal-mi koo, no Baabiraado haalaniri kam nii kaaltir-mi.

13

No Iisaa lootiri koyde taalibaafe mum

¹ Gila iidi Paska yottaaki, Iisaa ana anndi wakkati mo iwata e aduna so hootana Baabiraado oo warii. Ga aduna gaa omo yidi yimbe makko, omo yidi 6e kaaddi jilli. ² Wakkati mo 6e kirtootoo oo, Ibiliisa wadi e bernde Yahuuda bii Simon Isikariyota jammaade mo. ³ Iisaa e hoore mum ana anndi to Laamdo iwri to Laamdo hootata. Laamdo wadii huunde fuu e junngo makko. ⁴ O immii e hiraande ndee, o boortii saaya makko, o bami disawel, o filii e makko. ⁵ Non o wayli ndiyam e feere lootorde, o naati e lootude koyde taalibaafe makko, omo soccira de disawel o filii ngel. ⁶ Nde o yottinoo Simon Piyeer ndee, oon wii mo:

—Moobbo, aan lootata koyde am naa?

⁷ Iisaa jaabii mo:

—A faamaali ko ngadan-mi koo tafon, kaa a faamoyan caggal jooni.

⁸ Piyeer wii mo:

—A lootataa koyde am abada!

Iisaa jaabii mo:

—So mi lootanaali ma, a walaa ngedu e am.

⁹ Simon Piyeer wii mo:

—Moobbo! So non, pati haadu e koyde am tan, lootu juude am e hoore am duu.

¹⁰ Iisaa wii mo:

—Lootiido fuu yo laabudo. Mo hasindinaa e lootaneede kinaa koyde tan. Onon on laabuɓe, kaa wanaa on fuu.

¹¹ Tawi omo anndi jammbootodo mo oo. Dum wadi so o wii wanaa on fuu gonni laaɓɓe.

¹² Nde Iisaa lootunoo koyde maɓɓe ndee, ɓamti saaya muudum, joottii, wii ɓe:

—On paamii ko ngadu-mi on koo naa? ¹³ Odon noddira kam «Moobbo» odon noddira kam «Kalfaado». Ko mbiyaton koo ana moyyi, sabi dum ngon-mi. ¹⁴ Ndennoo, miin Kalfaado, miin Moobbo, mi lootii koyde mon, waajibi onon duu gooto fuu lootana goddo koyde mum. ¹⁵ Ko ngadu-mi on koo yo tinndinol yalla onon duu, odon ngadondira hono ko ngadu-mi on koo. ¹⁶ Mido haalana on goonga: maccudo burataa kalfaado mum teddude, nelaado duu burataa nelɗo dum.

¹⁷ Nde wonnoo on anndii dum jooni, so nii on njokkirii non, on mbelan hoore. ¹⁸ Wanaa haala mon on fuu kaal-mi. Mido anndi ɓeen ɓe cubii-mi, kaa kinaa ko Binndi dii mbii koo tabita: «Naamdudo e am latiri kam teppere muudum.»* ¹⁹ Gila jooni mido haalana on dum, fade majjum yottaade, yalla nde dum yottii fuu, odon ngoondina miin woni mo ngon-mi. ²⁰ Mido haalana on goonga:

* **13:18** Jabuura 41.10

neddo fuu jaɓɓiido nelaado am, jaɓɓike kam. Neddo fuu jaɓɓiido kam, jaɓɓike nelɗo kam oo duu.

No Yahuuda jammборii Iisaa

²¹ Nde o haalnoo ɗum ndee, yonki makko jawi, o wii:

—Midɗo haalana on goonga: gooto moodon jammбото kam.

²² Taalibaaɓe ɓee yeewondiri. Be anndaa mo o haalata haala mum. ²³ Gooto e taalibaaɓe ɓee, mo Iisaa horsini oo, ana joodiɗoo banng'e mum.

²⁴ Simon Piyeer himyi mo gite mo lamndoo Iisaa homo o haalata haala mum. ²⁵ Non taalibbo oo naayorii hedde Iisaa, wii:

—Moobbo, ɗum homo?

²⁶ Iisaa jaabii:

—Mo ndokkan-mi lonngere nde cuuwan-mi ndee oo.

O suuwi lonngere, o hokki Yahuuda ɓii Simon Isikariyota oo. ²⁷ Caggal lonngere ndee, Ibiliisa naati e Yahuuda. Iisaa wii mo:

—Wadu ko ngadataa koo law!

²⁸ Tawi fay gooto e joodiibe ɗon ɓee faamaali ko Iisaa haalani mo koo. ²⁹ Nde wonnoo Yahuuda woni kawjotoodo jawdi maɓɓe, yoga miilii Iisaa wii mo somonoyoo iidi, naa ɗaja ko o hokki misikiina'en. ³⁰ Yahuuda nanngu lonngere ndee tan, yalti oon wakkati fuu. Dum jemma.

Haala yamiroore heyre

³¹ Nde Yahuuda yaltunoo ndee, Iisaa wii:

—Jooni Bii Neddo teddinaama, Laamdo duu teddiniraama saabe makko. ³² So Laamdo teddini-raama saabe makko,† kajum duu teddinan mo e hoore mum, teddinan mo law. ³³ Sukaaɓe am, mido wondi e mon seeda tafon. On tewtan kam. Mido wiya on jooni hono ko mbiinoo-mi Yahu-udiyankooɓe e ɓettaade: on mbaawaa yaade to njahan-mi too. ³⁴ Mido hokka on yamiroore heyre: njidondiree! Hono no njidir-mi on nii, onon duu njidondiron hono non! ³⁵ So on njidondirii, yimɓe fuu annditan on taalibaaɓe am.

No Iisaa holliri Piyeer yankiran dum

³⁶ Simon Piyeer wii mo:

—Moobbo, hoto njahataa?

Iisaa jaabii mo:

—To njahan-mi jooni too, a waawaa jokkude e am. Kaa caggal jooni a jokkan e am!

³⁷ Piyeer wii mo:

—Moobbo, ko saabii so mi waawaa jokkude e maa jooni? Mido hokkitira yonki am saabe maa.

³⁸ Iisaa jaabii mo:

—Goonga fuu, a hokkitiran yonki maa saabe am naa? Mido haalane goonga: fade ndontoori jogginde hannde a wiyan a anndaa kam cili tati.

14

No Iisaa wiiri kajum woni laawol ngol

¹ Iisaa wii taalibaaɓe mum ɓee:

—Pati imminee hakkille mon. Ngoondinee Laamdo, ngoondinee kam. ² Cuudi keewdi ana ley

† **13:32** Puddoode aaya 32, «So Laamdo teddiniraama saabe makko», tawaaka e dereeji burdi fuu ɓooyde dii.

galle Baabiraado am. So walaano, mi wiyanno on. Mi yahan, mi moyyinanoaya on ton nokku. ³ Ndennoo, so mi moyyinanoyii on nokku, mi wartan kasen mi ɓamta on faa onon duu ngonon to ngonan-mi too. ⁴ Odon anndi to njahan-mi too, odon anndi laawol mum.

⁵ Tomaa wii mo:

—Moobbo, min anndaa to njahataa, hono min anndirta laawol mum?

⁶ Iisaa jaabii mo:

—Miin woni laawol ngol, miin woni goonga oo, miin woni nguurndam dam. So wanaa saabe am fay gooto waawaa yaade to Baabiraado. ⁷ Sinndo odon anndunoo kam, maa on anndu Baabiraado am oo duu. Gila jooni on anndii mo, on njii mo.

⁸ Filipa wii mo:

—Moobbo, hollu min Baabiraado, dum tan ana heya min.

⁹ Iisaa wii mo:

—No ngondir-mi e moodon faa ɓooyi nii fuu, Filipa, a anndaali kam naa? Jiido kam, yii Baabiraado. Hono mbiirataa: «Hollu min Baabiraado»?

¹⁰ A goondinaali mido e ley Baabiraado, Baabiraado ana e am naa? Waajuuji di mbaajii-mi on dii fuu, mi waajortaako di hiini hoore am. Baabiraado gondo e am oo gollata golleeji mum.

¹¹ Ngoondinee kam so mi wii mido e Baabiraado, Baabiraado ana e ley am. Fay so on ngoondinaali dum, ngoondiniron kam saabe golleeji dii. ¹² Mido haalana on goonga: neddo fuu goondindo kam, gollan kajum duu golleeji di ngollan-mi dii, gollan ko ɓuri di, sabi mi kootoowo to Baabiraado am.

¹³ Mi wafanan on huunde fuu ko jaagori-don

Laamdo saabe am. Mi wadan dum yalla Baabiraado oo ana teddiniiree saabe Biddo oo. ¹⁴ So won ko jaagori-don Laamdo saabe am, mi wadanan on.

No Iisaa fodiri neldan Ruuhu Ceniido

¹⁵ —So odon njidi kam, on njokkan jamirooje am. ¹⁶⁻¹⁷ Mi jaagoto Baabiraado hokka on Balloowo goddo, oo woni Ruuhu goonga, yalla omo wonda e mon faa abada. Aduna oo waawaa jaabaaade mo, sabi yiyataa mo, anndaa mo. Kaa onon, odon anndi mo sabi omo wondi e mon, omo e mon. ¹⁸ Mi yoppataa on atiime'en, mi wartin e mon. ¹⁹ So booyii seeda aduna oo yiyataa kam kasen. Kaa onon, on njiyan kam, sabi mi guurdo, onon duu on nguuran. ²⁰ Nannde nden on paaman mido e ley Baabiraado, odon e am, mido e ley mon. ²¹ Neddo fuu anndudo jamirooje am so jokki de, kajum woni jiddo kam. Jiddo kam, Baabiraado am yidan dum. Miin duu, mi yidan dum, mi bannginanan dum hoore am.

²² Yahuuda, mo wanaa Yahuuda Isikariyota, jaabii mo:

—Moobbo, hono bannginirantaa min hoore maa, tawee a bannganaali aduna oo?

²³ Iisaa jaabii mo:

—So neddo ana yidi kam, jokkan konngol am, Baabiraado am yidan dum. Miin e Baabiraado am oo min ngaran to mum min njooddoo e mum. ²⁴ Neddo fuu mo yidaa kam, jokkataa konngol am. Haala ka nanaton kaa, ka wanaa ka am, ka haala Baabiraado neldo kam oo. ²⁵ Dum kaalanan-mi on gila mido tawdaa e mon. ²⁶ Ruuhu Ceniido, Balloowo on mo Baabiraado neldirta on saabe am

oo, kaɗum anndinta on kulle fuu. O miccintinan on ko mbaajinoo-mi on koo fuu.

²⁷ Jam njoppidan-mi on, jam am ndokkan-mi on. Miin, mi hokkirtaa on no aduna oo hokkirta on nii. Pati imminee hakkille mon, pati kulee.

²⁸ On nanii ko mbii-mi on: «mi yahan, caggal mum mi warta e mon.» Sinndo odon njidunoo kam, maa on ceyoro mi jahoowo to Baabiraado, sabi Baabiraado buri kam teddude. ²⁹ Mi haalanii on jooni gila dum waraali, yalla so dum warii, odon ngoondina. ³⁰ Haala am e moodon heewataa kasen, sabi kaananke oo aduna ana wara. Fay huunde o waawaa e am. ³¹ No Baabiraado yamiri kam nii, non ngadiran-mi, faa aduna oo faama mido yidi Baabiraado. Immee njehen, iwen doo.

15

No Iisaa wiiri kaɗum woni peguui ngoongaraawi

¹ —Miin woni peguui ngoongaraawi, Baabiraado woni jom ngesa peguuje. ² Cabal am dimaral fuu o feyyan dum, cabal dimoowal fuu, o saltoto dum yalla engal beydoo rimde. ³ Onon, jooni on laabuɓe saabe waaju mo mbaajii-mi on oo. ⁴ Niiɓee e am. So on jiiɓii e am, miin duu mi jiiɓan e mon! Hono no cabal peguui waawaa rimde e hoore mum kinaa tawee engal jiiɓi e peguui nii, hono non onon duu, on mbaawaa rimde so on jiiɓaali e am. ⁵ Miin woni peguui, onon ngoni cɓe. Neddo fuu jiiɓudo e am, mi jiiɓii e mum, riman duu faa heewa. On mbaawaa wadude fay huunde so on ngaldaa e am. ⁶ Neddo fuu mo jiiɓaali e am, tippete

sella hono no cabal peyyaangal nii, yoorá. Cábé joorde dee moobtete, tippee ley yiite, de kuúba.

⁷ So on jiiúbi e am, waaju am jiiúbi e mon, nden kaa jaagee Laamdo ko muuy-don fuu, on keban.

⁸ So on ndimii faa heewii, dum hollititta on laatike taalibaaúbe am, nden yimúbe njiyata teddeengal Baabiraado am.

⁹ Hono no Baabiraado yidiri kam nii, miin duu hono non njidir-mi on. Niúbee e jilli am. ¹⁰ So on njokkii jamirooje am, on jiiúban e jilli am, hono no njokkir-mi jamirooje Baabiraado am so jiiúbu-mi e jilli mum nii.

¹¹ Mi waajike on dum yalla seyo am ana jiiúba e mon, seyo mon hiúba. ¹² Annii yamiroore am: njidondiree hono no njidir-mi on nii.

¹³ Huunde fuu buraa díi doo jilli mawnude: neddo hokkitira yonki mum saabe yiúúbe mum. ¹⁴ Onon ngoni yiúúbe am, so on ngollii ko njamir-mi on koo.

¹⁵ Mi wiyataa on maccúbe kasen sabi maccudo anndaa ko kalfaado mum gollata. Midó wiya on yiúúbe, sabi ko narru-mi Baabiraado am koo fuu, mi anndinii on.

¹⁶ Wanaa onon cubii kam, miin subii on so yamiri on njahon ndimoyon biúúbe, biúúbe mon ndu-umoo, yalla Baabiraado ana hokka on huunde fuu ko jaagori-don saabe am. ¹⁷ Njidondiree! Dum njamir-mi on.

No aduna oo wajiri Iisaa e taalibaaúbe mum fuu

¹⁸ —So aduna oo ana waji on, anndee, miin o adii wajuude. ¹⁹ Sinndo on laatinoke adunankooúbe, maa aduna oo yidu on. Kaa on nganaa adunankooúbe. Mi subike on mi seenndii on e aduna oo. Dum saabanii mo wajuude on.

²⁰ Miccitee ko mbiinoo-mi on koo: «Maccudo

burataa kalfaado mum.» So 6e torrii kam, 6e torran on, onon duu. So 6e njokkii konngol am, 6e njokkan ngol mon ngol duu. ²¹ Be ngadiran on dum fuu saabe am, sabi 6e anndaa neldo kam oo. ²² So mi waraalino, mi waajanooki 6e, 6e niŋataakeno. Kaa jooni mi warii, mi waajike 6e, 6e ngalanaa luutti ma66e dŋi ujuuru fuu. ²³ Nedo fuu baŋudo kam, wajii Baabiraado am oo duu. ²⁴ Sinndo mi gollaalino dŋi golleeji dŋi fay gooto meedaali gollude yeeso ma66e, 6e niŋataakeno. Kaa jooni 6e njii dŋi fuu, e6e keddii wajude kam, miin e Baabiraado am. ²⁵ Dum wadii faa tabintina ko winndaa ley Sariya ma66e: «Be mbajirii kam dow meere.»*

²⁶ Ruuhu goonga iwroowo to Baabiraado, Balloowo on mo neldan-mi on oo, nde warii, kaŋum seettantoo kam. ²⁷ Onon duu, on ceettanto kam sabi odon ngondi e am gila puddoode.

16

¹ —Mi waajike on dum pati on njoppu goondinal. ² Be njaltinan on cuudi baajordi. Wakkati waroyan nde bardo on fuu miilata rewii Laamdo. ³ Be ngadan dum sabi 6e anndaa Baabiraado oo, 6e anndaa kam miin duu. ⁴ Mi waajike on dum, yalla so wakkati oo warii, odon miccadoo mi haalaniino on dum.

Haala golle Ruuhu Ceniido

—Mi haalanaali on gila arannde sabi mido wondi e mon. ⁵ Jooni mido nii hootana neldo kam oo, kaa fay gooto e mon lamndaaki kam hoto njahan-mi. ⁶ On cunaama sanne saabe ko

* 15:25 Jabuura 35.19; 69.5

kaalan-mi on d̄um koo. ⁷ Dum fuu e taweede, mido haalana on goonga: yaadu am ɓuri moyyande on. Sabi so mi yahaali, Balloowo on oo warataa. Kaa so mi yehii, mi neldan on mo. ⁸ So o warii, o n̄jan aduna oo banngal luutti e fooccitaare e sariya. ⁹ Banngal luutti, sabi ɓe ngoondinaali kam. ¹⁰ Banngal fooccitaare, sabi mido hoota to Baabiraado oo, on n̄jiyataa kam kasen. ¹¹ Banngal sariya, sabi kaananke oo d̄oo aduna saraama.

¹² Mido jogii ko heewi kasen ko mi waajoo on, kaa on mbaawtataa d̄um jooni. ¹³ Nde Ruuhu goonga oo warii fuu, d̄owan on faade e goonga fuu. Sabi o haaldataa hiini hoore makko, o haalanan on ko o nani fuu, o humpitan on ko waroyta. ¹⁴ Kanko, o teddinan kam, sabi o ɓaman ko n̄jey-mi koo, o humpitira on. ¹⁵ Ko Baabiraado oo jogii fuu, miin jey. Dum saabii mbii-mi o humpitan on ko o heɓi e am koo.

No sunu waylitortoo seyo

¹⁶ —So ɓooyii seeda, on n̄jiyataa kam, so ɓooyii seeda kasen, n̄jyon kam.

¹⁷ Yoga e taalibaaɓe makko ɓee lamndondiri, mbii:

—Kodum woni maanaa haala makko so o wii «so ɓooyii seeda, on n̄jiyataa kam e so ɓooyii seeda kasen, n̄jyon kam», o wii kasen «sabi mi jahoowo to Baabiraado»?

¹⁸ Be mbii:

—«So ɓooyii seeda», kodum d̄um firritata? Min paamaali ko o wii koo.

¹⁹ Nde Iisaa anndunoo eɓe njidi lamndaade d̄um ndee, wii ɓe:

—Odon lamndondira maanaa haala am kaa: «So booyii seeda on njiyataa kam, so booyii seeda kasen, njiyon kam.» ²⁰ Mido haalana on goonga: onon, on mboyan, on mboytoto, tawee aduna oo ana seyii. On cunlan, kaa sunu mon waylitoto seyo. ²¹ So debbo ana n̄aywa, mo sunlan sabi wakkati makko warii. Kaa so cukalel ngel rimaama, o miccitataako naawalla n̄atawere makko, no seyo makko foti heewde dow aduna oo hebii kodo. ²² Onon duu hono non cunlir-don jooni, kaa mi yiitan on kasen, on ceyoto, fay gooto waawaa bonnude seyo mon. ²³ Nannde nden, on lamndataako kam fay huunde. Mido haalana on goonga: huunde fuu ko n̄aagi-don Baabiraado oo, hokkiran on saabe am. ²⁴ Faa jooni, walaa fuu ko n̄aagori-don saabe am. N̄aagee, on keban, yalla seyo mon ana hibba.

No Iisaa jaalorii aduna

²⁵ —Ko kaalan-mi on jooni koo yo haala hippaaka. Wakkati waran, wakkati mo mi hippataa haala. Nden kaa mi haalanan on haala Baabiraado faa laaba. ²⁶ Nannde nden on n̄aagorto Laamdo saabe am. Mi wiyaali mido n̄aaganoo on Baabiraado, ²⁷ sabi Baabiraado e hoore mum ana yidi on. O yidirii on saabe odon njidi kam, on ngoondinii to Laamdo iwru-mi. ²⁸ Mi iwii to Baabiraado, mi warii e aduna. Jooni mido dala aduna oo, mi hootana Baabiraado.

²⁹ Taalibaabe makko mbii mo:

—Jooni kaa, a haalii faa laabi, walaa fuu ko kippu-daa hen. ³⁰ Jooni kaa, min anndii walaa

fuu ko a anndaa, fay gooto hasindinaa e lamndaade ma. Dum saabii so min ngoondini a iwdo to Laamdo.

³¹ Iisaa jaabii 6e:

—Jooni, on ngoondinii naa? ³² Wakkati oo ana wara, o warii jooni, do on fuu caakoto-don, homo fuu hoota suudu mum, njoppon kam mi teeldo. Kaa mi wanaa teeldo, sabi Baabiraado oo ana wondi e am. ³³ Mi haalanii on dum, yalla odon kemra jam e am. Odon ngondi e torra ley aduna oo. Kaa ceyo-don, miin, mi jaalike aduna oo!

17

No Iisaa duworii saabe taalibaa6e mum

¹ Nde Iisaa waajinoo waajuuji dii ndee, tiggittii kammu, wii:

—Baabiraado, wakkati oo warii, teddin Biya, yalla Biya oo duu ana teddine. ² Sabi a hokkii mo baawde dow neddo fuu, yalla omo hokka been 6e ndokku-daa mo 6ee fuu nguurndam nduumiidam. ³ Nguurndam nduumiidam woni 6e annde, aan Laamdo goongaraajo gooto oo, 6e annda Iisaa Almasiihu mo nel-daa oo. ⁴ Mi teddinii ma e dow leydi ndii, mi yottinii golle mo ndokku-daa kam mi golla oo. ⁵ Jooni kaa, Baabiraado, teddinam teddeengal ngal njoginoo-mi do maa doo gila aduna oo tagaaka ngal.

⁶ Yim6e 6e ndokku-daa kam e aduna oo 6ee, mi 6annginanii dum'en innde maa. Aan jey 6e, a hokkii kam 6e, e6e njokki konngol maa. ⁷ Jooni kaa, 6e anndii ko ndokku-daa kam koo fuu to maa iwi, ⁸ sabi mi haaltanii 6e haalaaji di kaalan-daa

kam dñi, 6e njabii ði. Be kebii tayoral to maada iwrumi, 6e ngoondinii aan neli kam. ⁹ Mido ñagore saabe ma66e. Mi ñagortaako saabe aduna oo, mido ñagoroo saabe 6e ndokku-ðaa kam 6ee, sabi aan jey 6e. ¹⁰ Be njeý-mi fuu, aan jey, 6e njeý-ðaa fuu, miin jey. Mi teddiniraama saabe ma66e. ¹¹ Kam6e, 6e keddoto e aduna oo, kaa miin, mi heddataako e makko. To maa njahan-mi. Aan Baabiraado Ceniido, reenir 6e baawde maada de ndokku-ðaa kam dee, yalla e6e laatoo gooto hono no men nii. ¹² Nde ngondunoo-mi e ma66e ley aduna oo ndee, mi reenirii 6e baawde maa de ndokku-ðaa kam dee, mi tiidii e ma66e. Fay gooto majjaali so wanaa yiitenke oo, yalla ko sappaa e Binndi ðii koo ana tabita. ¹³ Jooni kaa mido wara to maa. Mido haala ðii haalaaji gila mido heddii e aduna oo tafon, yalla seyo am ana hi66a e ma66e. ¹⁴ Mi yottinii 6e konngol maa. Aduna oo wajii 6e, sabi 6e njeyaaka e makko, hono no miin duu mi jeyiraaka e makko nii. ¹⁵ Mi ñaagaaki ittaa 6e e aduna oo, kaa mido ñage ndeenaa 6e e Ibiliisa. ¹⁶ Be njeyaaka e aduna oo, hono no miin duu mi jeyiraaka e makko nii. ¹⁷ Sennir 6e goonga maa. Konngol maa woni goonga. ¹⁸ Hono no nelir-ðaa kam e oo aduna nii, miin duu non nelir-mi 6e e makko. ¹⁹ Mido sennira hoore am saabe ma66e, yalla kam6e duu e6e laatoo senniraabe goonga.

²⁰ Wanaa saabe ma66e tan ñagorto-maa-mi. Mido ñagoroo duu saabe been goondinir6e kam waajuuji ma66e, ²¹ yalla 6e fuu e6e laatoo gooto. Hono no aan Baabiraado laatori-ðaa e am, miin duu mido e maa nii, yalla kam6e duu e6e laatoo gooto e men, yalla aduna oo ana goondina aan neli

kam. ²² Mi wadani ɓe teddeengal ngal ngadan-ɗaa kam ngal, yalla eɓe laatoɗ gooto, hono no laatori-den gooto nii. ²³ Miin mido e maɓɓe, aan ada e am, yalla ngootummaaku maɓɓe ana hiɓɓa, yalla aduna oo ana annda aan neli kam, mo annda duu ada yidi ɓe hono no njidir-ɗaa kam nii. ²⁴ Baabiraado, mido yidi ɓe ndokku-ɗaa kam ɓee ngonda e am nokku fuu do tawaa-mi, yalla eɓe njiya teddeengal ngal ngadan-ɗaa kam ngal sabi a yidii kam gila aduna oo diidaaka.

²⁵ Baabiraado poocciido, aduna oo anndaa ma, kaa miin noo mido anndu maa, ɓee doo ana anndi aan neli kam. ²⁶ Mi anndinii ɓe ko ngon-ɗaa, mi ɓeydan anndinde ɓe, yalla jilli njid-ɗaa kam dii ana tawee e maɓɓe, miin duu mi tawee e maɓɓe.

18

No Iisaa nanngiraa

¹ Nde Iisaa duworinoo nii ndee, yaadi e taalibaabe mum ootoo banngɗe callugol biyeteengol Kedoron. ɓe naati ton e nokku keewɗo leɗɗe.

² Yahuuda jammbotooɗo mo oo ana anndi nokku oo, sabi Iisaa e taalibaabe mum ana moobotonoo ton sanne. ³ Yahuuda ardii oorngal sordaasi'en e gollooɓe iwruɓe to hooreeɓe yottinooɓe sadaka e Farisa'en. ɓe ngari ton, eɓe njogii cunkume kuɓɓooje e lampaaji e kaɓorɗe. ⁴ Nde wonnoo Iisaa ana anndi ko fa'i warde e mum fuu, sakkirii ɓe, wii:

—Homo tewtaton?

⁵ ɓe njaabii mo:

—Iisaa Nasaraatunke oo.

O wii ɓe:

—Miin woni kanko!

Yahuuda jammbotooɗo mo oo duu ana dardii e maɓɓe. ⁶ Nde Iisaa wiinoo «Miin woni kanko» ndee, ɓe njaari cagga-caggarde ɓe caami e leydi.

⁷ Iisaa lamndii ɓe kasen:

—Homo tewtaton?

Be njaabii:

—Iisaa Nasaraatunke oo.

⁸ Iisaa wii ɓe:

—Mbii-mi on, miin woni kanko! So miin tewtaton, accee ɓee kaa njaha.

⁹ Non dum laatorii, yalla haala Iisaa kaa ana tabita: «Mi majjoraaka fay gooto e ɓe ndokkuɗaa kam ɓee.» ¹⁰ Simon Piyeer ana joginoo kaafaawi, soorti ki, soppi golloowo Jottinoowo Sadaka Mawɗo e nowru naamru faa ndu tayi. Golloowo oo ana wiyeer Malkus. ¹¹ Nden Iisaa wii Piyeer:

—Soornu kaafaawi maa kii e njaro mum. Ada miili mi yarataa horde bone nde Baabiraado hokki kam ndee naa?

¹² Don sordaasi'en e kaananke mum e gollanoobe hooreeɓe Yahuudiyankooɓe nanngi Iisaa, kaɓɓi dum. ¹³ Be nafi mo to Annas tafon. Annas yo esii Kayafas laatiido Jottinoowo Sadaka Mawɗo ley nden hitaande. ¹⁴ Kanko Kayafas oo dawrannoo hooreeɓe Yahuudiyankooɓe dabare, wii: ko ɓuri moyyude e yimɓe lejol ngol, nedɗo gooto maayana ɓe.*

No Piyeer wadi so yankiri Iisaa

¹⁵ Simon Piyeer e taalibbo godɗo njokkitii Iisaa. Taalibbo oo ana anndondiri e Jottinoowo Sadaka

* **18:14** Yuhanna 11.49-50

Mawdo oo, dum wafi so o hebi naaddude e Iisaa galle mawdo hooreebe yottinoobe sadaka oo.

¹⁶ Piyeer kaa, darii damal sella too. Taalibbo anndondirdo e Jottinoowo Sadaka Mawdo oo, yalti haaldi e debbo doomoowo damal ngal oo, naanni Piyeer. ¹⁷ Kordo doomoowo damal oo lamndii Piyeer:

—Aan nee, a wanaa gooto e taalibaafe gorko oo naa?

Piyeer jaabii mo:

—Mi wanaa!

¹⁸ Nde wonnoo jaangol ana heewi, golloobe e doomoobe kubbiino yiite ana yuwloo. Piyeer duu dardii e maabe ana yuwloo.

No mawbe diina cariri Iisaa

¹⁹ Nden Jottinoowo Sadaka Mawdo oo lamndii Iisaa haala taalibaafe mum e waaju mum. ²⁰ Iisaa jaabii mo:

—Mi gannginanii aduna oo waaju am. Wakkati fuu mido waajoo ley cuudi baajordi e ley Suudu Dewal Mawndu to Yahuudiyankooobe fuu kawrititta too. Walaa fuu ko kaaldu-mi cuucukka. ²¹ Ko lamndorto-daa kam? Lamnda been hettindiiibe kam. Kambe kaa, ebe anndi ko mbaajii-mi koo.

²² Nde Iisaa haalnoo dum ndee, gooto e doomoobe bee fii mo banaawo, wii:

—Nii jaaborto-daa Jottinoowo Sadaka Mawdo oo naa?

²³ Iisaa jaabii mo, wii:

—So ko boni mbii-mi, haalanam ko boni e majjum. So tawii ko moyyi mbii-mi, ko saabii so pii-daa kam?

²⁴ Nden Annas neldi mo to Kayafas Jottinoowo Sadaka Mawdo oo, omo habbii.

No Piyeer wadi so yankiri Iisaa kasen

²⁵ Simon Piyeer ana darinoo ton ana yuwloo. Faa 6e mbii mo:

—Aan, a wanaa gooto e taalibaa6e makko 6ee naa?

O yeddi, o wii:

—Mi wanaa!

²⁶ Gooto e gollanoo6e Jottinoowo Sadaka Mawdo oo, sakiike mo Piyeer tayunoo nowru muudum oo, wii:

—Mi yiidaalino ma e makko ley nokku keewdo ledde too naa?

²⁷ Piyeer yeddi kasen, e oon wakkati fuu, ndon-toori joggini.

No Iisaa sariraa yeeso Pilaatu

²⁸ Caggal dum, 6e itti Iisaa to Kayafas gila beete kecco, 6e nabi mo to hu6eere goforneer oo. Na6u6e mo 6ee naataali hu6eere ndee, sabi so 6e naatii nde, 6e co6an, 6e jaamataa ndeendi iidi Paska ndii. ²⁹ Pilaatu, goforneer oo, tawoyi 6e sella too, wii:

—Kodum ngullaniri-don oo gorko?

³⁰ Be njaabii mo:

—Sinndo o gollaalino ko boni, min ngaddataano mo ga maa.

³¹ Nden Pilaatu wii 6e:

—Na6ee mo, cardon mo sariya moodon.

Yahuudiyankoo6e 6ee njaabii:

—Min ndunanaaka warde fay gooto.

³² Nii haala ka Iisaa haalnoo haala maayde mum kaa tabitiri. ³³ Pilaatu naatti galle mum, noddi Iisaa, wii dum:

—Aan woni kaananke Yahuudiyankooፎe oo naa?

³⁴ Iisaa jaabii mo:

—Aan e hoore maa wii non naa wobፎe narru-daa?

³⁵ Pilaatu jaabii mo:

—Miin, mi Yahuudiyanke naa? Ko ngadu-daa so lejol maa e hooreፎe yottinoፎe sadaka ngaddu maa ga am?

³⁶ Iisaa jaabii:

—Laamu am jeyaaka e oo aduna. Sinndo omo jeyanoo e oo aduna, golloፎe am kaፋotono pati mi naata juude hooreፎe Yahuudiyankooፎe. Kaa jooni laamu am oo wanaa mo doo.

³⁷ Nden Pilaatu wii mo:

—Ndennoo, a kaananke?

Iisaa jaabii:

—No mbii-daa nii, mi kaananke. Walaa fuu ko ndimiraa-mi so ngar-mi ley aduna oo so wanaa faa mi seetoo goonga. Neddo fuu jiddo goonga, ana nana daande am.

³⁸ Pilaatu wii mo:

—Goonga? Kodum woni goonga?

Nde o haalnoo dum ndee, o yalti kasen, o tawtoyi Yahuudiyankooፎe ፎee to sella too, o wii ፎe:

—Mi hebaali feloore fay wootere e makko.

³⁹ Kaa ley aada moodon, iidi Paska fuu mido yoppitana on kasunke gooto. Odon njidi mi yoppitana on kaananke Yahuudiyankooፎe oo naa?

⁴⁰ Be fuu ፎe ngulli, ፎe mbii:

—Wanaa oo, Barabas min njidi.

Barabas nee yo janoowo.

19

¹ Nden Pilaatu nanngi Iisaa, yamiri fiyee dorri.

² Sordaasi'en 6ee caɗi tenngaade gi'e, kippi e hoore makko, 6oorni mo burmusuure wodeere.* ³ Be 6attitii mo, e6e mbiya:

—Sadi, kaananke Yahuudiyankoo6e!

E6e piya mo banaaje. ⁴ Pilaatu yalti kasen, wii Yahuudiyankoo6e 6ee:

—Mi yaltinan mo faa anndon mi he6aali feloore fay wootere e makko.

⁵ Non Iisaa yaltinaa ana hippii tenngaade gi'e ndee, ana 6oornii saaya mbodeewa kaa. Pilaatu wii 6e:

—Gorko oo annii!

⁶ Nde hoore6e yottinoo6e sadaka e doomoo6e 6ee njiinoo mo ndee, ngulli mbii:

—Tontu mo e leggal bardugal! Tontu mo e leggal bardugal!

Pilaatu wii 6e:

—Nanngi mo onon tonton mo, sabi miin kaa, mi he6aali feloore e makko.

⁷ Yahuudiyankoo6e njaabii mo:

—O luuttii sariya amen. E ley sariya amen oo kaa waajibi o waree, sabi o wadii hoore makko o Bii Laamdo.

⁸ Nde Pilaatu nannoo kaa haala ndee, kulol mum 6eydii. ⁹ O naatti hu6eere ndee kasen o wii Iisaa:

—Aan, hoto iwataa?

* **19:2** Wakkati Iisaa, burmusuure wodeere yo saaya ka kaananke 6oornotoo.

Iisaa jaabaaki mo fay huunde. ¹⁰ Nden Pilaatu wii mo:

—Miin muroto-daa naa? Tama a anndaa mido waawi yoppitidde ma, mido waawi tontude ma?

¹¹ Iisaa jaabii mo:

—So wanaa Laamdo hokku maa baawde, a waawaano e am fay huunde. Dum saabii so gattudo kam e junngo maa oo bur maa jinjinaade.

¹² Gila nden Pilaatu ana ndaara yoppitinde mo. Dum saabii so Yahuudiyankooɓe ana ngulla, ana mbiya:

—So nii a yoppitii mo, a wanaa gido kaananke Roma mawdo oo. Neddo fuu gadudo hoore mum kaananke yo gano kaananke Roma.

¹³ Nde Pilaatu nannoo dii haalaaji ndee, yaltini Iisaa, joodii dow joodorgal sariya, nokku biyeteedo Dinngira Kaaye (e ibaraninkoore omo wiyee Gabbata). ¹⁴ Nden yo jannde lanndinal iidi Paska, wakkati hakkunde naange. Pilaatu wii Yahuudiyankooɓe:

—Kaananke moodon annii!

¹⁵ Be nduki semmbe:

—War mo! War mo! Tontu mo e leggal bardugal!

Pilaatu jaabii:

—Mi tonta kaananke moodon oo naa?

Hooreeɓe yottinooɓe sadaka ɓee mbii:

—Min ngalaa kaananke ko wanaa kaananke Roma mawdo oo.

¹⁶ Nden o hokki ɓe Iisaa faa ɓe tontoya dum.

No Iisaa tontiraa dow leggal bardugal

Nii ɓe nanngi Iisaa, ɓe nabi dum. ¹⁷ Iisaa yalti ana roondii leggal mum bardugal faa

yottii nokku biyeteedo Laalagal Hoore (e ibaraninkoore omo wiyee Golgata).¹⁸ Don be tontidi mo e didon wobbe: oo nano, oo naamo, Iisaa ana lommbii.¹⁹ Pilaatu winndi e alluwal: IISAA NASARAATUNKE OO, KAAANANKE YAHUUDIYANKOOBE. O yamiri ngal takkee e leggal bardugal ngal.²⁰ Yahuudiyankooɓe heewɓe njanngii binndi dɗii sabi do Iisaa tontaa doo wodɗaa ngalluure ndee. Alluwal ngal winndaama e ibaraninkoore e yunaninkoore e romankoore.²¹ Nden hooreɓe yottinoɓe sadaka ɓee mbii Pilaatu:

—Pati winndu: «Kaananke Yahuudiyankooɓe», winndu: «o wii kanko woni kaananke Yahuudiyankooɓe».

²² Pilaatu jaabii:

—Ko mbinndu-mi koo winndaama, tilike.

²³ Nde sordaasi'en ɓee tilinoo tontude Iisaa ndee, pecci kaddule makko pecce nay. Homo fuu ɓami feccere mum. Be ɓami saaya makko duu. Saaya kaa walaa jootol. Ka fuu ka lefol gootol.

²⁴ Sordaasi'en ɓee kaaldi:

—Pati ceeken saaya kaa. Ngaden ka urwa, yeewen keɓoowo ka.

Dum wadɗii, yalla ko sappaa e Binndi dɗii koo ana tabita:

«Be peccii kaddule am hakkunde maɓɓe,

ɓe ngadɗii saaya am urwa.»†

Dum sordaasi'en ɓee ngadi.

²⁵ Inna Iisaa, e sakiike mum debbo, Mariyama jom suudu Kolopa, e Mariyama mo Magdala ana ndarii banngel leggal ngal Iisaa tontaa e mum ngal.

† 19:24 Jabuura 22.19

²⁶ Iisaa yii inna mum e taalibbo mum korsudo oo ana ndarodii, wii inna mum:

—Inna, biya annii!

²⁷ Nden o wii taalibbo oo:

—Inna maa, annii.

Gila nden taalibbo oo naʼi Mariyama galle mum.

Haala maayde Iisaa

²⁸ Caggal dum, Iisaa anndi walaa fuu ko heddi. Yalla ko Binndi dʼii mbii koo ana tabita, o wii:

—Mi domdii!‡

²⁹ Mbulku keewdo biineegiri ana wonnoo don. Be cuuwi liccere e biineegiri oo, 6e kaʼ66i e loocol hisopiyaawol, 6e cukki e hunduko makko. ³⁰ Nde Iisaa buuccinoo biineegiri oo ndee, wii:

—Tilike!

O turi hoore, o dʼali aduna. ³¹ Nden yo jʼannde lanndinal iidi. Hooreeʼ6e Yahuudiyankoobe ndaardi Pilaatu yalla korre tontaabe 6ee ana kelee, 6een 6amtee, pati terde dee keddo e ledde dee jʼalaande fowteteende. Sabi jʼalaande ndee yo teddunde. ³² Non sordaasi'en 6ee ngari, keli korre worʼ6e dʼidon tontidanoobe e Iisaa 6ee. ³³ Kaa nde 6e njottinoo Iisaa ndee, 6e tawi mo maayii. Dum saabii 6e kelaali korre makko. ³⁴ Kaa gooto e sordaasi'en 6ee yuwi Iisaa labbo e wuttuldu. Don yiiyam e ndiyam mbaacii. ³⁵ Neddo ceettiido dum oo yii dum. Seedaaku makko duu ana sella. Kaaldo oo ana anndi haalii goonga, yalla onon duu, ofon ngoondina. ³⁶ Dum fuu wadii, yalla ko Binndi dʼii mbii koo ana tabita:

«Fay gootal e gi'e makko helataake.»§

‡ 19:28 Jabuura 22.16 § 19:36 Pergu 12.46; Jabuura 34.21

³⁷ Di mbii kasen:

«Be njiitan oon mo 6e njuwnoo oo.»*

No tew Iisaa waɗiraa e yanaande

³⁸ Caggal mum, Yuusufu Arimatiyanke ndaardi Pilaatu yalla omo 6amta tew Iisaa oo. Pilaatu jaɓani mo. O 6amti oon. Tawi Yuusufu oo yo taalibbo Iisaa e cuucuukka, sabi omo hulanoo hooreeɓe Yahuudiyankooɓe. ³⁹ Nikodemus jaanooɗo to Iisaa jemma oo duu wari, o jillondiri uurdijji mbiyeteedi miiri e alo'e o waddori. Edum yaha e kilooji capantati e didi. ⁴⁰ Non 6e 6amti tew Iisaa, 6e nguji mo uurdi ndii, 6e ngadi mo e kasanke hono no Yahuudiyankooɓe mboowiri waɗude fade mum'en irde maayɗo nii. ⁴¹ Nokku keewɗo ledde ana wonnoo ɗo Iisaa tontanoo ɗoo. Yanaande heyre ana ley nokku oo, ɗo fay gooto meedaali watteede. ⁴² Dum hawri e wakkati landinal Yahuudiyankooɓe, tawi yanaande ndee ana 6adii, dum wadi so 6e ndesi Iisaa ɗon.

20

No Iisaa immintiniraa

¹ Nannde alan, Mariyama mo Magdala hujji, yehi to yanaande too. O tawi haayre uddiranoonde yanaande ndee tallitaama. ² O dogi, o yehi to Simon Piyeer e taalibbo mo Iisaa horsinnoo oo, o wii 6e:

—Be ittii Moobbo oo e yanaande ndee, mi andaa fuu ɗo 6e ngadi mo.

³ Piyeer e taalibbo oo njalti, njehi to yanaande too. ⁴ E6e ndoga ko 6e mbaawi fuu. Taalibbo

* **19:37** Jakariyaa 12.10

oo dadi Piyeer, adii dum e yanaande ndee. ⁵ O yuurnii, o yii kasanke oo yo bolo, kaa o naataali. ⁶ Simon Piyeer, kaɗum kaa yottii fuu, naati, tawi kasanke oo ana joodii. ⁷ Pilkol pilkanoongol e hoore Iisaa ngol tawdaaka e kasanke oo, ngol tawaama engol sowii feere maggol. ⁸ Nden taal-ibbo ardinoodo warde oo, kaɗum duu naati, yii, goondini. ⁹ Tawi ɓe paamaano tafon ko Binndi dɗii mbii koo, Iisaa yo immitintoodo. ¹⁰ Caggal mum, taalibaaɓe didon ɓee kooti to mum'en.

No Iisaa ɓanngirani Mariyama mo Magdala

¹¹ Kaa Mariyama ana darii doo damal yanaande doo, ana woya. O turii, o yuurnii ley yanaande ndee. ¹² O yii malaa'ika'en didon ɓe kaddule daneeje ana njoodii doo tew Iisaa oo resanoo doo, gooto doo hoore doo, goddo oo to koyde too.

¹³ Malaa'ika'en ɓee mbii mo:

—Banndam debbo, koɗum mboyataa?

O jaabii ɓe:

—Be ittii Moobbo am doo, mi anndaa fuu to ɓe ndesi dum.

¹⁴ Nde o haalnoo kaa haala ndee, o yeecitii, o yii Iisaa ana darii, kaa o annditaali dum. ¹⁵ Iisaa wii mo:

—Banndam debbo, koɗum mboyataa? Homo tewtataa?

Mariyama miili golloowo nokku oo haaldata e mum, wii oon:

—Gido, so aan itti mo doo, haalanam doo ndesu-ɗaa mo, faa mi ɓamta mo.

¹⁶ Iisaa wii mo:

—Mariyama!

O yeecitii, o wii e ibaraninkoore:

—*Rabbunii!*

(Dum woni «Moobbo».)

¹⁷ Iisaa wii mo:

—Pati memam, sabi mi ḡabbitaali to Baabiraado am tafon. Yaa to sakiraaḡe am, mbiyaa ḡe mi ḡabbitan to Baabiraado am, Baabiraado mon, Laamdo am, Laamdo mon.

¹⁸ Mariyama mo Magdala martinoyi taalibaaḡe ḡee kumpa, wii ḡe:

—Mi yii Moobbo oo.

O haaltani ḡe ko Iisaa haalani mo koo fuu.

No Iisaa ḡanngirani taalibaaḡe mum

¹⁹ Nde kiikiide alan warnoo ndee, taalibaaḡe Iisaa coki baafal dow hoore mum'en nokku do ḡe kawriti doo, saabe kulol hooreeḡe Yahuudiyankooḡe. Nden Iisaa wari darii hakkunde maḡḡe, wii ḡe:

—Onon e jam!

²⁰ Nde o jowtunoo ḡe ndee, o holli ḡe nebbe juude makko e wuttuldu makko. Taalibaaḡe ḡee ceyii nde njii Joomiraado oo ndee. ²¹ Nden Iisaa wii ḡe kasen:

—Onon e jam! Hono no Baabiraado neliri kam nii, neliran-mi on.

²² Nde o haalnoo dii haalaaji ndee, o fuufi e maḡḡe, o wii:

—Njaḡḡee Ruuhu Ceniido! ²³ Mo njaafi-don luutti mum, yaafaama di, mo on njaafaaki luutti mum, yaafataake.

No Iisaa ḡanngirani Tomaa

²⁴ Kaa Tomaa noddirteedo Funeeru, gooto e sappo e didon ḡee, walaano don nde Iisaa ḡanngunoo hakkunde maḡḡe ndee. ²⁵ Taalibaaḡe ḡee mbii mo:

—Min njii Moobbo men!

O jaabii 6e:

—So mi yiyaali batte tontande dee e nebbe makko, mi wada fedeendu am e majje, mi wada junngo am e wuttuldu makko, abada mi goondintaa.

²⁶ Yontere wootere caggal mum, taalibaa6e 6ee kawriti kasen. Tomaa ana wondi e ma66e. Baafe dee fuu ana cokii. Iisaa 6anngi, darii hakkunde ma66e, wii:

—Onon e jam!

²⁷ O wii Tomaa:

—Waddu doo fedeendu maa, yeew juude am, waddu junngo maa, wadu ngo e wuttuldu am. Sel sikkitaade, goondin tan.

²⁸ Tomaa jaabii, wii mo:

—Joomiraado am, Laamdo am.

²⁹ Iisaa wii mo:

—Saabe a yii kam ngoondinir-daa. Been 6e njiyaali kam so ngoondini, mbelii hoore.

Haala faandaa dewtere ndee

³⁰ Iisaa wadii yeeso taalibaa6e mum kaayde godde keewde de mbinndaaka ley ndee dewtere.

³¹ Dee doo mbinndaama, yalla odon ngoondina Iisaa woni AlmasiihuBii Laamdo oo, yalla so on ngoondinii, odon kebira nguurdam saabe makko.

21

No Iisaa 6anngirani taalibaa6e mum njeddon

¹ Caggal dum, Iisaa 6annganii taalibaa6e mum 6ee kasen sera weendu Tiberiyas. Annii no mo 6anngiri: ² Simon Piyeer e Tomaa noddirteedo

Funeeru oo e Natanayel mo Kaana leydi Galili e 6i66e Jebede wor6e 6ee e taalibaa6e didon wob6e, 6e fuu e6e tawdanoo ton. ³ Simon Piyeer wii 6e:

—Mi yahan awgal.

Be mbii mo:

—Minen duu, min njaadan e maa.

Don e don 6e njalti, 6e naatoyi laana. Oon jemma, 6e ke6aali fay huunde. ⁴ Nde fajiri feccii ndee, Iisaa darii dow danjeere ndee, kaa taalibaa6e 6ee annditaali dum Iisaa. ⁵ O wii 6e:

—Sukaabe, odon jogii ko jaametee naa?

Be mbii:

—Min ngalaa!

⁶ O wii 6e:

—Tippee bubbol ngol bannge jaamo laana kaa, on ke6an.

Non 6e tippii ngol. Be ke6i liddi faa 6e ndonki suutude ngol. ⁷ Taalibbo mo Iisaa horsini oo wii Piyeer:

—Dum Moobbo men!

Nde Simon Piyeer nannoo dum moobbo mum'en ndee, 6oornii saaya mum, sabi mo 6oortinoodo ka, mo fiyii e ndiyam dam. ⁸ Taalibaa6e heddiibe 6ee ngaddi laana kaa, ana ndaasa bubbol keewngol liddi ngol. Be ngod6oraaki danjeere ndee kinaa ko waarata e meeturuuji teemedere. ⁹ Nde 6e yeentunoo ndee, 6e njii liddi ana pawii dow yul6e yiite, 6e njii buuru duu. ¹⁰ Iisaa wii 6e:

—Ngaddee yoga e liddi di nanngu-don jooni dii.

¹¹ Simon Piyeer naati laana kaa, foodi bubbol ngol, yenjini. Ngol keewngol liddi mawdi. Liddi dii yo teemedere e capande joy e tati. No di poti

heewde nii fuu, bubbol ngol seekaaki. ¹² Iisaa wii 6e:

—Ngaree, jaamee!

Nde wonnoo 6e fuu 6e anndii dum Joomiraado, fay gooto e taalibaa6e 6ee lamndaaki mo «Aan homo?» ¹³ Nden Iisaa wari, 6ami buuru e liddi, hokki 6e. ¹⁴ Ngol woni cilol tata6ol ko Iisaa 6annngani taalibaa6e mum caggal immitagol mum.

No Iisaa haaldiri e Piyeer

¹⁵ Nde 6e tayunoo kooyol ndee, Iisaa wii Simon Piyeer:

—Simon 6ii Yuhanna, a 6uraa 6ee doo yidude kam naa?

O jaabii:

—Goonga, Moobbo, ada anndi mido yidu maa.

Iisaa wii mo:

—Tiidu e baaloy am!

¹⁶ Iisaa wii mo kasen:

—Simon, 6ii Yuhanna, ada yidi kam naa?

O jaabii:

—Sanne, Moobbo, ada anndi mido yidu maa!

Iisaa wii mo:

—Tiidu e baali am!

¹⁷ Iisaa wii mo kasen:

—Simon, 6ii Yuhanna, ada yidi kam naa?

Piyeer sunaa sabi jooni woni cilol tata6ol ko Iisaa wii mo «Ada yidi kam naa?» Piyeer wii mo:

—Joomiraado, ada humpitii huunde fuu, ada anndi mido yidu maa.

Iisaa wii mo:

—Tiidu e baali am! ¹⁸ Mido haalane goonga, e njokollaaku maa a 6oornike kaddule maa, a yehii to njid-daa fuu. Kaa nde a naywii, a foocan juude maa, goddo 6oorne de, nabe to a yidaa.

19 E dñi haalaaji Iisaa sapporii no Piyeer maayrata e no teddinirta Laamdó. Nde o haalnoo ñum ndee, o wii ñum:

—Jokkam!

No Iisaa haaliri haala taalibbo mum korsudo oo

20 Piyeer yeecitii, yii taalibbo mo Iisaa horsini oo ana jokki e mum'en. Kajum woni naayinoodo e Iisaa nde ñe kirtotonoo ndee, so wii: «Moobbo, homo woni jammbotoodo ma oo?»

21 Nde Piyeer yiinoo korsudo oo ndee, wii Iisaa:

—Moobbo, hono oo nee wattinirta?

22 Iisaa jaabii mo:

—So mido muuyani mo nguurndam faa nde ngartu-mi, kodum hillu maa hen? Aan kaa, jokkam tan.

23 Ngol konngol saakii hakkunde goondinñe Iisaa fuu: «Taalibbo oo maayataa.» Kaa Iisaa wiyaali mo maayataa, ko o wii dee: «So mido muuyani mo nguurndam faa nde ngartu-mi, kodum hillu maa hen?»

24 Oo taalibbo seettii dee kulle so winndi ñe, eden anndi duu seedaaku makko oo yo goonga.

Timmooñe dewtere ndee

25 Iisaa wadii kudde godde keewde kasen. So ñe mbinndiranooma gootel gootel, mido miila dee dewte mbaawataano heyude e aduna oo.

Aadi keyri: linjiila iisaa almasiihu New Testament in Fulfulde, Maasina

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Maasina Fulfulde (Fulfulde, Maasina)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Fulfulde, Maasina

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

680239a9-8aa6-5bc3-b42f-dc560bee09b8